

MAGYAR-GÖRÖG TANULMÁNYOK

SZERKESZTI

MORAVCSIK GYULA

ΟΥΓΓΡΟΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ

ΙΟΥΛΙΟΥ MORAVCSIK

1.

GÖRÖG KÖLTEMÉNY A VÁRNAI CSATÁRÓL

KIADTA

MORAVCSIK GYULA

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΟΙΗΜΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΒΑΡΝΗΣ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

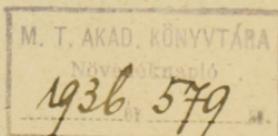
ΙΟΥΛΙΟΥ MORAVCSIK

BUDAPEST, 1935

K. M. EGYETEMI NYOMDA KÖNYVESBOLTJA
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 18.

„ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ“ διεθνὲς βιβλιοπωλεῖον
Αθῆναι, Πλατεῖα Συντάγματος.

124140

A kiadásért felelős a szerző,
Stephaneum nyomda Budapest VIII., Szentkirályi-u. 28. — A nyomdáért felelős: ifj. Kohl Ferenc.

PECZ VILMOS

(1854—1923)

A HAZAI EGYETEMES GÖRÖG FILOLÓGIA MEGALAPOZÓJA

A MAGYAR-GÖRÖG TANULMÁNYOK ELŐHARCOSA

EMLÉKÉNEK

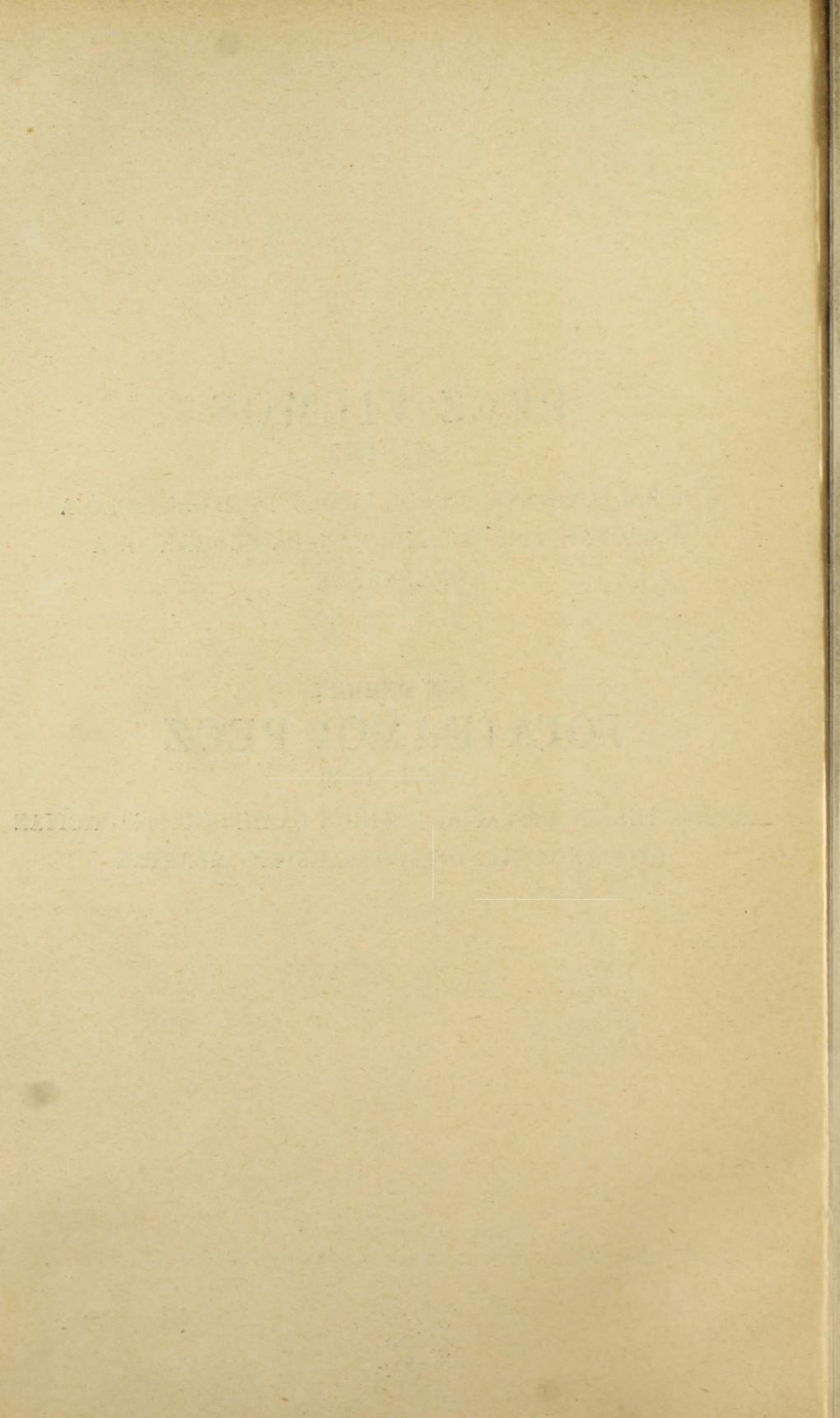
ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ PECZ

(1854—1923)

ΙΔΡΥΤΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑΙ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΜΑΧΟΥ ΤΩΝ ΟΥΓΓΡΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

1874-ben Legrand Emil egy párisi kódexból kiadott egy, a várna csatáról szóló görög költeményt, amelynek szerzőjeként a kéziratban egy bizonyos Paraspondylos Zotikos szerepel.¹ Örökemlékezetű mesterem, Pecz Vilmos, aki különös figyelemmel kísérte a magyar történetre vonatkozó bizánci forrásokat, 1893-ban akadémiai előadásában elsőnek ismertette hazánkban az új történeti forrást² és kevessel utóbb Legrand kiadása alapján saját javításaival, részletes nyelvi magyarázatok kíséretében újra kiadta a szöveget.³ Az ilyen módon felfedezett történeti forrással, amely Pecz magyar fordítása révén hazai történészeink számára is hozzáférhetővé lett,⁴ újabb kutatóink is foglalkoztak. Miskolci Gyula történeti hitelességét vizsgálván megállapította, hogy a költemény a várna csata «egyik

Tῷ 1874 ὁ Émile Legrand ἐξέδωσε ἀπὸ ἑνὸς Παρισιακὸν κώδικα ἑνὸς Ἑλληνικὸν ποίημα περὶ τῆς μάχης τῆς Βάρνης, ὃς συγγραφεὺς τοῦ ὅποιον ἀναφέρεται εἰς τὸ χειρόγραφον κάποιος Παρασπόνδυλος Ζωτικός.¹ Ο δείμυηστός μου καθηγητής, Γονλίελμος Pecz, ὁ ὅποιος παρηκόλούθησε μὲν ἴδιαιτέρων προσοχὴν τὰς μὲ τὴν οὐγγρικὴν ἰστορίαν σχετιζομένας βυζαντινὰς πηγάς, τῷ 1893 εἰς τὴν ἀκαδημαϊκὴν τοῦ ἀνακοίνωσιν ὡς πρῶτος ἐγνωστοποίησε εἰς τὴν Οὐγγαρίαν τὴν νέαν ἰστορικὴν πηγὴν² καὶ μετ’ ὀλίγον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκδόσεως τοῦ Legrand ἐδημοσίευσε πάλιν τὸ κείμενον προσθέτων τὰς ἴδιας τοῦ διορθώσεις καὶ λεπτομερεῖς γλωσσικὰς ἐξηγήσεις.³ Μὲ τὴν τοιουτοτρόπως ἀνακαλυψθεῖσαν ἰστορικὴν πηγὴν, ἡ δόποια εἰς τὴν οὐγγρικὴν μετάφρασιν τοῦ Pecz⁴ ἔγινε προσιτή καὶ διὰ τοὺς Οὐγγροὺς ἰστορικούς, ἀπησχολήθησαν καὶ οἱ νεώτεροι μας ἐρευνηταί.⁵ Ο Ιούλιος

¹ La bataille de Varna par Paraspondylos Zotikos, Annuaire de l'Association pour l'encouragement des études grecques en France 8 (1874) 333—372. = Collection de monuments pour servir à l'étude de la langue néo-hellénique N. S. 5. Paris 1875.

² Paraspondylos Zotikos költeménye a várna csatáról, Akadémiai Értesítő 4 (1893) 618—621. = Das Gedicht des Paraspondylos Zotikos über die Schlacht bei Varna, Ungarische Revue 14 (1894) 85—88.

³ Paraspondylos Zotikos költeménye a várna csatáról (Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből XVI. 4.), Budapest 1894.

⁴ Zotikos költeménye a várna csatáról, Századok 28 (1894) 315—337.

legfontosabb forrása¹ Czebe Gyula pedig több, a szerző személyére és költeményére vonatkozó részletkérdést tisztázott.² Meg kell azonban jegyeznünk, hogy se Pecznek, se Czebénak nem volt alkalma a párisi kézirat eredeti szövegét megvizsgálni és Legrand kiadásával egybevetni.

Régóta ismeretes az a tény, hogy e költeményen kívül a konstantinápolyi Szeráj könyvtárának egyik kézirata szintén megőrzött egy, «a várnaí háborúról» szóló görög költeményt.³ Első említése Blass katalógusában található.⁴ Boldogult Pecz Vilmos útmutatása nyomán 1914 tavaszán az a terv foglalkoztatott, hogy konstantinápolyi tanulmányutam kapcsán ezt a második költeményt is megkeressem és közzé tegyem. Tervem azonban akkor nem valósult meg és a világháború kitörése következtében a távoli jövőbe tolódott el...

F. Uspenskij arról tudósít, hogy a Szeráj könyvtárában vég-

Miskolcezi ἐξετάζων τὴν ἴστορικήν της ἀξιοπιστίαν μᾶς διεπίστωσε, ὅτι τὸ ποίημα εἶναι «μία ἀπὸ τὰς σπουδαιοτάτας πηγὰς» τῆς μάχης τῆς Βάρης,¹ ὁ δὲ Ἰούλιος Czebe διεσαφήνισε πολλὰς λεπτομερείας σχετικὰς μὲ τὴν προσωπικότητα τοῦ συγγραφέως καὶ μὲ τὸ ποίημά του.² Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι μήτε ὁ Pecz, μήτε ὁ Czebe δὲν εἶχαν τὴν εὑκαιρίαν νὰ ἐξετάσουν τὸ πρωτότυπον κείμενον τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος καὶ νὰ τὸ παραβάλουν μὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Legrand.

Εἶναι γνωστὸν ἀπὸ πολὺν καιρὸν, ὅτι ἦνας κώδιξ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Σεραγίου τῆς Κωνσταντινούπολεως διέσωσε ἐπίσης ἕνα ἑλληνικὸν ποίημα περὶ τοῦ «πολέμου τῆς Βάρης». ³ Η πρώτη μυρία τον εὑρίσκεται εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Blass.⁴ Κατὰ τὰς ὀδηγίας τοῦ μακαρίτον Γουλιέλμου Pecz τῷ 1914 μὲ ἀπασχολοῦσε ἡ πρόθεσις, ἐπ’ εὐκαιρίᾳ ἐνὸς ταξειδιοῦ σπουδῶν εἰς τὴν Πόλιν ν' ἀνεβρῆν καὶ νὰ δημοσιεύσω καὶ αὖτὸ τὸ δευτέρον ποίημα. Τὸ σχέδιόν μου ὅμως δὲν ἐπραγματοποιήθη τότε καὶ συνεπείᾳ τῆς ἐκρήξεως τοῦ παγκοσμίου πολέμου ἀνεβλήθη εἰς τὸ μακρινὸν μέλλον...

‘Ο F. Uspenskij μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν

¹ Hunyadi János török hadjáratai, Budapest 1914. 45—55. = Hadtörténelmi Közlemények 14 (1913) 561—571.

² Adalékok Paraspondylos Zotikos életviszonyaihoz s a várnaí csatáról szóló költeményéhez, A m. kir. tanárképző-intézeti gyakorló főgimnázium értesítője az 1915—1916. évről, Budapest 1916. 27—47. [cf. Pecz, Egyetemes Philologiai Közlöny 41 (1917) 37—38.]; Négy «új» Paraspondylos, Egyetemes Philologiai Közlöny 42 (1918) 262—264.

³ Krumbacher: GBL². 839. = Ἐλληνικὴ μετάφρασις Σωτηριάδον III. 110.

⁴ Hermes 23 (1888) 224.

zett kutatásai folyamán a ben-nünket érdeklő költemény kéziratát nem találta meg.¹ Ez a körülmény és az a tény, hogy a Szeraj görög kéziratainak újabb kutatói közül senki sem említette a kódexet,² azt a feltevést ébresztette bennem, hogy a keresett kézirat elveszett. Annál nagyobb volt a meglepetésem és öröömöm, amidőn 1933 tavaszán Adolf Deissmann új katalógusában újra felfedeztem azt.³ Kevéssel utóbb dr. H. Ritter úr, a Deutsche Morgenländische Gesellschaft konstantinápolyi vezetője, szíves közvetítése lehetővé tette számomra, hogy a költemény szövegének fotografiai hasonmását megszerezzem, utóbb pedig 1934 őszén, amidőn a Chariseion-alapítvány támogatásával tanulmányok céljából Konstantinápolyt is meg-látogattam, alkalmam nyilt az eredetit is tanulmányozni.

Jelenleg tehát a várnai csatáról két görög költői szöveget ismerünk. Az elsőt a XV. századi codex Parisinus-Coislinianus gr. 316. fol. 1^r—12^v őrizte meg szá-

éρευνῶν τον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Σεραγίου δὲν ἦντε τὸ χειρόγραφον τοῦ ποιήματος, ποῦ μᾶς ἐνδιαφέρει.¹ Αὐτὴ ἡ περίστασις καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ἀπὸ τὸν νεωτέρους ἔρευνητὰς τῶν Ἑλληνικῶν χειρογράφων τοῦ Σεραγίου κανεὶς δὲν εἶχε μημονεύσει τὸν κώδικα,² μοῦ ὑπέβαλαν τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι τὸ χειρόγραφον, ποῦ ἐγνόενα, ἔχαθη. Τόσον μεγαλειτέρα ἦταν ἡ ἐκπλῆξις καὶ ἡ χαρά μου, ὅταν κατὰ τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1933 τὸ ἀνεκάλυψα πάλιν εἰς τὸν νέον κατάλογον τοῦ Adolf Deissmann.³ Μετ' ὅλιγον ἡ πρόθυμος μεσολάβησις τοῦ κ. dr. H. Ritter, τοῦ ἐν Κωνσταντινούπολει διευθυντοῦ τῆς Γερμανικῆς Ἀνατολικῆς Ἐπαιρείας, μοῦ κατέστησε δηνατὸν ἥ ἀποκτήσω τὸ φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ κειμένου καὶ ἐπειτα τὸ φωτόπαρον τοῦ 1934, ὅταν μὲ τὴν ὑποστήριξιν τῶν Χαροπέων Ἰδρυμάτων χάριν σπουδῶν ἐπεσκέψθην καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσω καὶ τὸ πρωτότυπον.

Γνωρίζομεν λοιπὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος δύο Ἑλληνικὰ ἔμμετρα κείμενα σχετικὰ μὲ τὴν μάχην τῆς Βάροντης. Τὸ πρῶτον μᾶς διέσωσε ὁ κώδικς Parisinus-Coislinianus gr.

¹ Bulletin de l'Institut Archéologique Russe à Constantinople XII. Sofia 1907. 241—251.

² Γ. Π. Βεγλεόης: Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Σεραίου τῆς Κωνσταντινούπολεως καὶ τὰ περισσωτέρα ἐν αὐτῇ Ἑλληνικά χειρόγραφα, Ὁ ἐν Κ/πόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος. Πεντηκονταετηρίς 1861—1911. Παράστημα τοῦ ΛΑ' τόμου. 1913—1921. 172—182.; Stephen Gaselee: The Greek Manuscripts in the Old Seraglio at Constantinople, Cambridge 1916.; E. Jacobs: Untersuchungen zur Geschichte der Bibliothek im Serai zu Konstantinopel I. (Sitzungsberichte der Heidelberg Akad. d. Wiss. Philos.-hist. Kl. 1919. 24. Abh.), Heidelberg 1919.; J. Ébersolt: Mission archéologique de Constantinople, Paris 1921. 56 sqq.

³ Forschungen und Funde im Serai, Berlin—Leipzig 1933. 71—72.

munkra, ahol szerzőként *Παρασπόνδιος Ζωτικός* szerepel. A másik szöveget a codex Constantinopolitanus bibl. Ser. gr. 35. őrizte meg, amely — amint egy, a 179th található jegyzet mondja — 1461-ben íródott «διὰ χειρὸς ἐμοῦ ἀμαθοῦ καὶ ἐλαχίστου παρὰ πάντων Νικολάου νίον Παπᾶ Μιχαήλ». A várnai csatáról szóló szöveg a fol. 161^v—179^r-n található és a következő címet viseli: «Ἄργος ποιητικὸς παρὸς ἐμοῦ Γεωργίου Ἀργυροπούλου». A szerző nevét már Blass is megemlíttette katalógusában, azonban Szp. Lámbrosz késégbevonta Blass állításának helyességét.¹ Ha Lámbrosznak ezt a nézetét a szöveg ismerete nem is erősíti meg, csaknem helyesnek bizonyult ama másik feltevése, amely szerint a két szöveg ugyanazt a költeményt őrizte meg számunkra.²

Vizsgáljuk meg tehát a párisi kézirat szövegének (= C) a Szerájkódex szövegéhez (= K) való viszonyát.

C szövege legnagyobb részében egyezik K-vel, de az előbbi 466 versus politicus-t tartalmaz (Legrand és következésképpen

316. τοῦ 15^{ον} αἰῶνος εἰς τὰ φύλλα 1^a—12^b, δπον ὡς συγγραφεὺς ἀναφέρεται ὁ Παρασπόνδιος Ζωτικός. Τὸ δεύτερον κείμενον διέσωσε ὁ κώδιξ Constantinopolitanus bibl. Ser. gr. 35., ὁ δποῖος — καθὼς λέγει μία σημείωσις ενδισκομένη εἰς τὸ φύλλον 179^b — ἐγράφη τῷ 1461 «διὰ χειρὸς ἐμοῦ ἀμαθοῦ καὶ ἐλαχίστου παρὰ πάντων Νικολάου νίον Παπᾶ Μιχαήλ». Τὸ κείμενον περὶ τῆς μάχης τῆς Βάροντος εἰδίσμεται εἰς τὰ φύλλα 161^b—179^a καὶ φέρει τὸν τίτλον: «Ἄργος ποιητικὸς παρὸς ἐμοῦ Γεωργίου Ἀργυροπούλου». Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως ἐμνημόνευσε εἰς τὸν κατάλογόν τον καὶ ὁ Blass, ὁ Σπ. Λάμπρος δμως ἀμφέβαλε περὶ τῆς δρθότητος τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ Blass.¹ Ἡν καὶ αὐτὴν τὴν γνώμην τοῦ Λάμπρου δὲν ἐπιβεβαιώνει ἡ γνῶσις τοῦ κείμενον, σχεδὸν σωστὴ ἀνεδείχθη ἡ ἀλλητοῦ ὑπόθεσις, κατὰ τὴν δποίαν τὰ δύο κείμενα μᾶς διέσωσαν τὸ ἴδιον ποίημα.²

¹ Ας ἔξετάσωμεν λοιπὸν τὴν σχέσιν τοῦ κείμενον τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος (= C) πρὸς τὸ τοῦ κώδικος τοῦ Σεραγίου (= K).

Τὸ κείμενον τοῦ C κατὰ πλεῖστον μέρος συμφωνεῖ μὲ τὸ τοῦ K, ἀλλὰ τὸ πρῶτον περιέχει 466 πολιτικὸς στίχους (εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Legrand

¹ Ἀργυροπούλεια, ἐν Ἀθήναις 1910. πη': «Καὶ εἶνε μὲν ἄγνωστος ἡ σχέσις τοῦ στιχουργήματος τούτου πρὸς τὸ γνωστὸν περὶ τῆς αὐτῆς ὑπόθεσεως ποίημα τοῦ Ζωτικοῦ Παρασπονδίου τὸ ἐκδεδομένον ὑπὸ τοῦ Legrand. Ἄλλα πιθανὸν νομίζομεν, δτι τὸ μὲν στιχουργήματα εἶνε τὸ αὐτὸν, ὅ δὲ Γεώργιος Ἀργυρόπονδος εἶνε ἀπλῶς ὁ βιβλιογράφος τοῦ ποιήματος τούτου ἐν τῷ κώδικι ...»

² Moravcsik Gyula: A magyar történet bizánci forrásai, Budapest 1934. 234—235.

Pecz kiadásában is hiányzik egy sor, kiadásomban a 358.), míg az utóbbi csak 460-at. De van más különbség is. A pontos összehasonlítás azt mutatja, hogy mindegyik szövegben vannak olyan helyek, amelyek a másikból hiányzanak: C-nek 59 sora hiányzik K-ban és viszont K 53 sora nem található meg C-ben. Ezenkívül azonban a közös sorokban is találhatók eltérések. Mindez azt bizonyítja, hogy nem ugyanazon szöveg két másolatával, hanem ugyanazon költemény két változatával állunk szemben.

Ha mármost tartalmilag vizsgáljuk a két változatot, észrevésszük, hogy K inkább függ C-től, mint C a K-tól. Jellemző pl., ha összehasonlítjuk K 17—19. verseit C 17—21. verseivel. Az elsőből hiányzik Nagy Sándor említése és bár itt *'Ιάγγος* csak Nagy Konstantinos-szal hasonlítatik össze, K 19. sorában mégis azt olvassuk «*καὶ τρίτον δὲ πανθαύμαστος δὲ στρατηγὸς δὲ Γιάγγος*». Egy másik szintén jellemző példa a következő: C 88—90. soraiban csupán *'Ιάγγος*-t dicsőíti, míg K 91—93. soraiban — mint más helyen is (l. 53—57.) — be van szúrva a magyar király dicsőítése és mégis mindezek ellenére a 94. sorban K szerzője nem többes, hanem egyes számot használ: «*Ἐχεις τὴν δόξαν ἐπὶ γῆς...*». Ha még tekintetbe vesszük, hogy

καὶ ἐπομένως καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Pecz λείπει ἔνας στίχος, εἰς τὴν ἔκδοσιν μονὸν δὲ 358.), τὸ δὲ δεύτερον μόνον 460 στίχονς. Ἀλλὰ ὑπόρχει καὶ ἄλλῃ διαφορᾷ. Ἡ ἀκριβής σύγκρισις μᾶς δεικνύει, ὅτι εἰς Ἑκαστον τῶν δύο κειμένων ὑπάρχουν χωρία, τὰ δποια λείπονται εἰς τὸ ἄλλο: 59 στίχοι τοῦ C λείπονται εἰς τὸ K καὶ πάλιν 53 στίχοι τοῦ K δὲν εὑρίσκονται εἰς τὸ C. Ἐκτὸς τούτου καὶ εἰς τοὺς κοινοὺς στίχους εὑρίσκονται ἀλλοιώσεις. «Ολα αὐτὰ ἀποδεικνύονται, ὅτι πρόκειται ὅχι περὶ δύο ἀντιγράφων τοῦ αὐτοῦ κειμένου, ἀλλὰ περὶ δύο παραλλαγῶν τοῦ ἴδιου ποιήματος.

Ἐάν τώρα ἐξετάσωμεν τὸ περιεχόμενον τῶν δύο παραλλαγῶν, παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ K ἐξαρτᾶται περισσότερον ἀπὸ τὸ C παρὰ τὸ C ἀπὸ τὸ K. Εἶναι π. χ. χαρακτηριστικόν, ἐὰν παραβάλωμεν τοὺς στίχους 17—19. τοῦ K μὲ τοὺς στίχους 17—21. τοῦ C. Εἰς τὸ πρῶτον λείπει ἡ μνεία Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου καὶ μολονότι ἐδῶ δὲ *'Ιάγγος* συγχρίνεται μόνον μὲ Κωνσταντίνου τὸν Μεγάλον, διαβάζομεν εἰς τὸν στίχον 19. τοῦ K «*καὶ τρίτον δὲ πανθαύμαστος δὲ στρατηγὸς δὲ Γιάγγος*». Ἐναὖ ἄλλο ἐπίσης χαρακτηριστικὸν παράδειγμα εἶναι τὸ ἐξῆς: εἰς τοὺς στίχους 88—90. τοῦ C δοξάζεται μόνον δὲ *'Ιάγγος*, ἐνῷ εἰς τοὺς στίχους 91—93. τοῦ K — καθὼς καὶ εἰς ἄλλο χωρίον (βλ. 53—57.) — παρενθέτεται καὶ τὸ ἐγκώμιον τοῦ Οὐργηρον κράλη καὶ μολαταῦτα εἰς τὸν στίχον 94. δὲ συγγραφεὺς τοῦ K μεταχειρίζεται

K egyes sorai (pl. 277, 348.) nem egyebek, mint C fejezet-címei, meg kell állapítanunk, hogy K szerzője a C változatot használta fel.

De a két változat pontos összehasonlítása még többet is mutat. Az a kézirat, melyet K felhasznált, nem C volt, mert K szövege egyes helyeken helyesebb változatokat őrzött meg, mint C. Igy pl. C 39. nyilván romlott διδαχὸς-a helyett K 36.-ban a helyes διδαχος-t olvassuk, hasonlóképpen C 84. lacunáját K a τριάκοσταις szóval kitölte. Néha azonban az ellenkezőt vesszük észre: vannak helyek, ahol K szövege romlott és a helyes alakot C őrizte meg, minthogy K szerzője általában rendkívül szabadon használta fel az eredetit. Kiváltképpen saját hozzájárulja a versmértéket és úgy látzik, mintha nem is az lett volna a célja, hogy verset írjon, hanem prózát, valami λόγος ποιητικός-t, amint maga is nevezi.

Mindezekből kétségtelen bizonyossággal kitűnik, hogy létezett egy versus politicus-okban írt eredeti költemény a várnai csatáról, amelynek szerzőjét nem ismerjük.

őchi πληθυντικὸν, ἀλλὰ ἐνικόν: «Ἐ-
χεις τὴν δόξαν ἐπὶ γῆς . . . ». Ἐὰν
λάβωμεν ἀκόμη ὑπ’ ὅψιν, ὅτι
μερικοὶ στίχοι τοῦ Κ (π. χ. 277,
348.) δὲν εἰναι ἄλλοι παρὰ οἱ τίτ-
λοι τῶν καφαλαίων τοῦ C, πρέπει
νὰ διαπιστώσωμεν, ὅτι ὁ συγ-
γραφεὺς τοῦ Κ μετεχειρίσθη τὴν
παραλλαγὴν C.

Ἄλλῃ ἡ ἀκριβὴς σύγκρισις τῶν
δύο παραλλαγῶν μᾶς δεικνύει ἀκόμη
καὶ κάτι περισσότερον. Τὸ χειρόγρα-
φον, ποῦ μετεχειρίσθη ὁ συγγρα-
φεὺς τοῦ Κ, δὲν ἔταν τὸ C, διότι τὸ
κείμενον τοῦ Κ εἰς μερικὰ χωρία
διέσωσε δροτέρας παραλλαγάς παρὰ
τὸ τοῦ C. Π. χ. ἀντὶ τοῦ καταφανῶς
ἔφθαμένον «διδαχὸς» τοῦ C 39.
διαβάζομεν εἰς τὸ K 36. τὸ δρόν
«διδαχος», ἐπίσης τὸ ἔλλειμμα τοῦ
C 84. συμπληρώνει τὸ Κ μὲ τὴν
λέξιν «τριάκοσταις». Κάποτε δύως
παρατηροῦμεν καὶ τὸ ἀντίθετον:
ὑπάρχουν χωρία, δύον τὸ κείμενον
τοῦ Κ εἰναι ἔφθαμένον καὶ τὴν
γητσίαν μορφήν μᾶς διέσωσε τὸ C,
διότι ὁ συγγραφεὺς τοῦ Κ μετε-
χειρίσθη γενικῶς τὸ πρωτότυπον
παραπολὺ ἐλευθέρως. Κατ’ ἔξοχὴν
εἰς τὰς ἴδιας του προσθήκας παρα-
μελεῖ ἐντελῶς τὸ μέτρον καὶ φαίνεται
σὰν νὰ μὴν είχε τὸν σκοπὸν νὰ γράψῃ
ἔμμετρον, ἀλλὰ πεζὸν λόγον, κά-
πιον «λόγον ποιητικόν», καθὼς
τὸν ὀνομάζει καὶ ὁ Ἰδιος.

Απ’ ὅλῃ αὐτὰ καταφαίνεται μὲ
ἀραμψισβήτητον βεβαιότητα, διτι ὑπ-
ῆρξεν ἔνα πρωτότυπον ποίημα περὶ
τῆς μάχης τῆς Βάρης γραμμένον
εἰς πολιτικοὺς στίχους, τὸν συγγρα-

Csak azt tudjuk, hogy e költemény feltétlenül 1461 előtt és 1456 után (ekkor halt meg Hunyadi János, akinek halálára céloz a költemény) íródott. Ennek az eredetinek a másolatát örizte meg C, amelynek szerzőjeként *Zωτικός Παρασπόνδυλος* szerepel. Ezt az eredetit 1461 előtt átdolgozta Γεώργιος Ἀργυρόπουλος, aki azonban azt λόγος ποιητικός-szá alakította át. Olyan költeményről van szó tehát, amelynek szövege élő, változik, átdolgozáson megy keresztül és újabb hozzátételekkel gazdagodik, éppen úgy, mint a vele egykorú, Konstantinápoly elestére vonatkozó threnos-ok. Ezért olyan becses számunkra az új változat. A várnai csatára vonatkozó költemény nem más, mint Ἰάγγος-nak, a magyar hősnek, Hunyadi Jánosnak a dicsőítése. Az új változat fényt vet arra a tényre, hogy hogyan alakul Ἰάγγος-ról a görög hagyomány, hogy fejlődnek a róla szóló mondák és hogy lesz a magyar hős Γιάγγος Ῥωμαῖος, ahogy Jeórjosz Arjirópulosz λόγος ποιητικός-a nevezi őt.

A kifejtettekből következik az a módszer, amelyet kiadásomban alkalmaztam. Új kolláció alapján, amelyet fényképek segítségével végeztem, újra kiadom a párisi kézirat szöveget (= C). Felhasz-

φέα τοῦ δποίου δὲν γνωρίζομεν. Ξέρομεν μόνον, δτι αὐτὸ τὸ ποίημα ἐγράφη χωρὶς ἄλλο πρὸ τοῦ ἔτους 1461 καὶ μετὰ τὸ ἔτος 1456 (τότε ἀπέθανε Ἰωάννης ὁ Ούνναδης, τὸν θάνατον τοῦ δποίου ὑπαινίττεται τὸ ποίημα). Τὸ ἀντίγραφον αὐτοῦ τοῦ πρωτοτύπου μᾶς διέσωσε τὸ C, τοῦ δποίου ὡς συγγραφεὺς ἀναφέρεται ὁ Ζωτικός Παρασπόνδυλος. Αὐτὸ τὸ πρωτότυπον ἐπιδιεσκεύασε πρὸ τοῦ 1461 ὁ Γεώργιος Ἀργυρόπουλος, ὁ δποῖος ὅμως τὸ μετέβαλε εἰς «λόγον ποιητικόν». Πρόκειται λοιπὸν περὶ ποιήματος, τὸ κείμενον τοῦ δποίου εἶναι ζωντανόν, ποῦ μεταβάλλεται, διασκενάζεται καὶ πλοντίζεται μὲν νεωτέρας προσθήκας, καθὼς καὶ οἱ σύγχρονοι του θρῆνοι σχετικοὶ μὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Πόλεως. Δι' αὐτὸ εἶναι τόσον πολύτιμος ἡ νέα παραλλαγὴ τοῦ K. Τὸ ποίημα περὶ τῆς μάχης τῆς Βάρης δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ τὸ ἐγκάμιον τοῦ Ἰάγγου, τοῦ Οὐγγροῦ ἥρωος, Ἰωάννου τοῦ Ούνναδη. Ἡ νέα παραλλαγὴ μᾶς διασφηρίζει τὸ γεγονός, πῶς μορφώνεται ἡ ἐλληνικὴ παράδοσις περὶ τοῦ «Ιάγγου», πῶς ἀναπτύσσονται οἱ θρῦλοι περὶ αὐτοῦ καὶ πῶς γίνεται ὁ Οὐγγρος ἥρως «Γιάγγος Ῥωμαῖος», καθὼς τὸν δομαζεῖ ὁ «λόγος ποιητικός» Γεωργίου τοῦ Ἀργυροπούλου.

Απὸ τὰ ἐκτεθέντα ἔπεται ἡ μέθοδος, τὴν δποίαν ἐφίγμοσα εἰς τὴν ἔκδοσίν μον. Ἐπὶ τῇ βάσει νέας συγκρίσεως, τὴν δποίαν ἔκαμα μὲ τὴν βοήθειαν φωτογραφιῶν, ἐκδίδω πάλιν τὸ κείμενον τοῦ Πα-

náltam Legrand és Pecz kiadását, de azok szövegén néhol javítottam, mert vagy C vagy K néha jobb variansomkat nyújt. Párhuzamosan közlöm a Szeráj-kézirat szövegét (= K). Ami ez utóbbit illeti, annak csaknem betűszereinti kiadására szorítkoztam, mert módszertelen eljárásnak tartottam, hogy változtassak a szerző *λόγος ποιητικός*-án, aki nyilván mellőzte a versmértéket. Csak azokat a helyeket javítottam, ahol a másoló gondatlansága következtében keletkeztek hibák. Természetesen a két kézirat hibás helyesírását — ami a mellékelt hasonmásokból kitűnik — a mai helyesírással helyettesítettem. Nem változtattam azonban a helyesíráson ott, ahol az nézetem szerint hangtani jelenségekre is fényt vet. Kiadásomhoz tulajdonnév-, továbbá szó- és grammaticai indexet mellékeltem. Ez utóbbit, ahol nem törekedtem teljeségre, az újgörög elemekre való különös tekintettel állítottam össze.

Az új változat felfedezése folytán a költemény történeti hitelességének kérdését újból revízió alá kell venni.

οισιακοῦ κώδικος (C =). Ἐχρησιμοποίησα τὰς ἐκδόσεις τοῦ Legrand καὶ τοῦ Pecz, διώρθωσα δύμας τὸ κείμενόν των, διότι ἢ τὸ C ἢ τὸ K παρέχει κάποτε καλλιτέρας παραλλαγάς. Παραλλήλως δημοσιεύω τὸ κείμενον τοῦ κώδικος τοῦ Σεραγίου (=K). "Οσον ἀφορᾷ τὸ τελευταῖον, περιωρίσθην εἰς τὴν σχεδὸν κατὰ γράμμα ἔκδοσίν τον, διότι ἐθεώρησα ώς ἀμέθοδον ν' ἀλλάξω τὸν «λόγον ποιητικὸν» τοῦ συγγραφέως, δόποιος καταφανῶς παρεμέλησε τὸ μέτρον. Διώρθωσα μόνον ἐκεῖνα τὰ χωρία, διόποιν τὰ λάθη προηῆθον ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν τοῦ βιβλιογράφου. Ἐννοεῖται, δτι τὴν ἀνορθογραφίαν τῶν δύο κωδίκων — ἢ δποία καταφαίνεται εἰς τὰ παρατεθέντα πανομοιότυπα — ἀντικατέστησα μὲ τὴν σημερινὴν ὁρθογραφίαν. Δὲν ἥλλαξα δύμας τὴν ὁρθογραφίαν ἐκεῖ, διόποιν ἐκείνη κατὰ τὴν γράμμην μου διασαφηνίζει καὶ φθογγολογικὰ φαινόμενα. Εἰς τὴν ἔκδοσίν μου προσέθεσα πίνακα κυρίων ὄντων καὶ πίνακα λέξεων καὶ γραμματικῶν τόπων. Τὸν τελευταῖον, διόποιν δὲν ἐπεδίωκα τελειότητα, συνέταξα μὲ ἰδιαιτέραν προσοχὴν εἰς τὰ νεοελληνικὰ στοιχεῖα.

Συνεπείᾳ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς νέας παραλλαγῆς πρέπει ν' ἀναθεωρηθῇ καὶ τὸ ζήτημα τῆς ιστορικῆς ἀξιοπιστίας τοῦ ποιήματος.

〈Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΝ ΤΟΠΩΙ ΒΑΡΝΗΣ〉

*Διήγησις <γεγραμ>μένη παρ' ὁ μοῦ φιλοσόφον,
Παρασπόνδυλος Ζωτικός, δὲ γέγονε γὰρ ἐν τόπῳ
Βάρνας μηνὸς Νοεβρίου ιγ', ἡμέρᾳ τετράδῃ·
ταῦτα γὰρ γέγοναν ἐν τόπῳ Βάρνας.*

Tí ἀξιοπρεπέστατον καὶ θαυμαστὸν καὶ μέγα,
τί ἄγαν πολυτίμητον ἔπαινος νὰ συγράψω,
τί ξένον καὶ παράδοξον, φρικτὸν νὰ στιχοπλέξω,
καὶ ποῖος νοῦς νὰ δυνηθῇ λεπτογραφεῖν καὶ λέγειν;
5 Ἐξαπορεῖ μονὸς ὁ λογισμός, αἱ κεῖσαι καὶ ἡ γλῶττα
νὰ ἔπαινέσω ἀστοχα τὸν μέγαν τροπαιοῦχον,
τὸν μέγαν καὶ τὸν δυνατόν, τὸν ἰσχυρὸν καὶ δράκον,
τὸν μέγαν, φρονιμώτατον, ἀξιον βασιλείας.
Ἄξιος καὶ πανάξιος στέμματος κληρονόμος,
10 τῆς βασιλείας μέτοχος, Ρωμαίων ἀντοκράτωρ,
πολεμιστὴς καὶ νικητὴς θερμότατος τῆς πίστης.
Νὰ τὸν ἥγράψω μάρτυραν στοὺς πρώτους χοροσ ἀτας,
νὰ τὸν ἥγράψω ἀπόστολον στοὺς εὐαγγελιστάδας,
νὰ τὸν ἥγράψω κήρυκαν, ὅποιον κηρύττει πίστιν,

C = codex Parisinus-Coislinianus gr. 316. fol. 1^r—12^v

L = ed. Legrand

P = ed. Pecz

Titulus: διήγησις μένη παρομοῦ φιλοσόφου παραπορδίλος ζοτικῶς ὁ γέγονε γὰρ ἐν τόπῳ βάρνας μηνὸς νοεντὸν ἩΓ. ἡμέρα τετράδῃ ταῦτα γὰρ γέγοναν ἐν τόπῳ βάρνας: ~ C τρεῖς ετούτῳ τετράδῃ ννε τού ανοθε adnotavit in inferiore paginae margine manus altera. μένη] litteras, quas in tabula arte photographica expressa legere non potui, in codice penitus eratas esse me certiore fecit Ph. Lauer, custos bibliothecae Parisinae, cui gratiae agantur plurimae: [γραμμ]ένη LP: <γεγραμ>ένη coniecit Czebe [ω] δις et posterius ὁν P: δ Czebe μηνὸς νοεντὸν ἩΓ. ἡμέρα τετράδῃ] μηνὸς Νοεβρίου δεκάτη, τρίτη ἡμέρᾳ [τετράδῃ] coniecit Czebe.

4 λέγει C: corr L 6 νὰ ἔπαινέσω σήμερον ἀστοχον scripsit, sed postea σήμερον punctis delevit C ἀστοχον LP 11 πολεμησθῆς C 14 ὅποι κυρήτην C: ὅποιον κηρύττει LP

³Ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ ἔτους ,εὗργ' ἡμέρᾳ δὴ ταῦτα οὖν γέγοναν ὁ πὸ τὸ πρωτὸ ἔως δυσμὰς ἥλιον· ὁ πόλεμος ἐν τόπῳ Βάρνης· λόγος ποιήτικὸς παρ^εμοῦ Γεωργίου τοῦ Ἀργυροπούλου.

Τί ἀξιοπρεπέστατον καὶ θαυμαστὸν καὶ μέγα,
τί ἄγαν πολυτίμητον ἔπαινον τὰ συγράψω,
τί ξένον καὶ παράδοξον, φρικτὸν τὰ στιχοπλέξω,
καὶ ποῖος νοῦς τὰ δυνηθῆ λεπτογραφεῖν καὶ λέγειν;
5 Ἐξαπορεῖ μονὸς λογισμός, αἱ χεῖραι καὶ ἡ γλῶττα
τὰ ἔπαινέσω ἀστοχα τὸν μέγαν τροπαιοῦχον,
τὸν μέγαν καὶ τὸν δυνατόν, τὸν ἰσχυρὸν τὸν δράκον,
τὸν μέγαν, φρονιμώτατον, ἄξιον στρατηγίας.

[162^r]

Ἐξαίσιος καὶ πανάξιος στέμματος κληρονόμος,
10 τῆς στρατηγίας μέτοχος, Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ,
πολεμιστὴς καὶ νικητὴς θερμότατος τῆς πίστης.
Νὰ τὸν συγράψω μάρτυρα εἰς τοὺς πρώτους χοροστάτας,
τὰ τὸν συγγράψω ἀπόστολον εἰς τοὺς εὐαγγελιστάδας,
τὰ τὸν συγράψω κήρυκαν, δόπον κηρύττει τὴν πίστιν,

K = codex Constantinopolitanus bibl. Ser. gr. 35. fol. 161^r—179^r.

Titulus: ἐν μηνὶ νοεμβρίῳ, ἔτους εὗργ' ἡμέρᾳ δη ταῦτα οὖν γέγοναν ἀπὸ τὸ πρωτὸ ἔως δυσμὰς ἥλιον ὁ πόλεμος ἐν τόπῳ βάρνης· λόγος ποιήτικὸς παρ' εμοῦ γεωργίου τοῦ ἀργυροπούλου: —

C

15 ἦ ἐναν ἐκ τῶν προφητῶν ἐκείνων τῶν ἀγίων;

Ομοῦ ταῦτα ὑπερινιᾶ, εἰς ὕψος ὑπερέβη.

Ἄρχῃ ὁ πρῶτος βασιλεὺς *καὶ* τῶν Ἐλλήνων δόξα,

Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών, νιὸς τῆς Ὀλυμπιάδος.

[1^v]

Χριστιανῶν δὲ βασιλεύς, ἡ κορυφὴ καὶ ὅλη

20 καὶ τοῦ σταυροῦ ὁ εὐρετής, ὁ μέγας Κωνσταντῖνος·

καὶ τρίτον δὲ πανθάνυμαστος ὁ βασιλεὺς Ἰάγρος.

Ποίαν ἀξιοτίμητον αὐτὸν γραφῆν τὰ γράφω,

ὑψηλοτάτον ἔπαινος δὲ νοῦς μου ν' ἀναβάσῃ;

Ωσπερ τὸν δόνο βασιλεῖς τοὺς ἄνω γεγραμμένους,

25 τοιαύτην δίδω τὴν τιμὴν τὸν ἄνω βασιλέα.

Πρέπον ἔστιν καὶ ἀριστόν ἡ ἐκκλησιὰ τῆς Ρώμης

καὶ πᾶσα γένος Χριστιανῶν ἀνατολῆς καὶ δύσης

μνήμην ἀξιοτίμητην τὰ πάρη ἐκ τοῦ παρόντος.

Οἴτινες ἐδοξάσθησαν εἰς τοῦ πολέμου μάχας,

30 ἀνδρειώμένοι καὶ ἄνανδροι καὶ πᾶσα γένος, λέγω,

ἄς προσκυνήσουν σήμερον Ἰάγρον τῆς Οδυγγοίας,

ἄς ἐπαινέσουν τῷρα νῦν αὐτὸν ὡς καβαλλάρην,

ἄς τὸν ὑψώσουν σήμερον αὐτὸν ὡς βασιλέα

μετὰ Σαμφοῦ τοῦ παλαιοῦ μεγάλου, ἀνδρειωμένου

35 καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ φρικτοῦ καὶ μέγα Κωνσταντίνου.

Δοξάζω εναγγελιστάς, δοξάζω καὶ προφήτας,

τὰ τοῦ Χριστοῦ ἀδλήσαντας μεγάλους τοὺς ἀγίους·

μέσον αὐτὸν δοξολογῶ Ἰάγρον βασιλέα,

τὶ τῶν Ρωμαίων διάδοχος παρὰ Θεοῦ χρισμένος,

[2^r]

40 Χριστιανὸς ἐκδικητής καὶ μέγας τροπαιοῦχος.

Μὲ ἄπας γένους μουσικῶν χρὴ ἵνα τὸν δοξάζοντα,
μέλος καινὸν ἡ ἐκκλησιὰ πρέπει τὰ τὸν ὑμνοῦσιν.

Οὕτε ζωὴν λογίζεται, οὕτε τοσοῦτον πλοῦτος,

οὕτε γονέων στέρησιν, τοῦ γλυκυτάτου κόσμουν,

45 θέτει ζωὴν διὰ πολλούς, δίδει ψυχὴν διὰ πίστιν·

Χριστιανὸς ὁρθόδοξος καὶ τοῦ Χριστοῦ οἰκεῖος

15 ἐκείνον C

16 ὑπέρβη C: corr L

17—18 cf. Machab. I.

6, 2.

17 καὶ add L

18 λημπηδὸς C: corr L

21 ἕλληνος

hic et infra semper C

22 αὐτὸν C: αὐτὴν LP

23 ὑψηλωτάτω C

τὰ C

24 δόνο C

26 ἐκκλησίᾳ C

28 ἀπάρη C: ἀς πάρη LP

29 μάχης C: corr L

31 οὐγκοίας C

37 ἀθλίσαντος μεγάλων τῶν

ἀγίων C: corr L

39 τὶ C: τὶ L: δὲ P

διδαχὴς C: correxi ex K

40 χρεία C:

καινὸν LP

42 κανὸν C: καινὸν LP cf. Psalm. 95, 1.

41 χρείαν ἐκκλησίᾳ C

44 γοναῖων

ἡ στέρησις C: corr L

K

15 ἡ ἐναν ἐκ τοῦ φυσισάτου ἐκείνων τῶν ἀγίων;

Ομοῦ γὰρ πάντα ὑπερυικῆ, εἰς ὕψος ὑπερέβη.

Ἄρχῃ δὲ πρῶτος βασιλεύς, ἡ κορυφὴ καὶ δῖζα

καὶ τοῦ σταυροῦ δὲ εὐρετής, δὲ μέγας Κωνσταντῖνος·
καὶ τρίτον δὲ πανθαύμαστος δὲ στρατηγὸς δὲ Γιάγγος.

20 Ποίαν ἀξιοτίμητον αὐτὸν γραφὴν τὰ γράψω,
ὑψηλότατον ἔπαινος δὲ νῦν μου νῦν ἀναβάσῃ;

Ωσπερ τὸν δύο στρατηγοὺς τὸν ἀναγεγραμμένους,
τοιαύτην δίδω τὴν τιμὴν καὶ τὸν νέον στρατιώτην.

Πρέπον ἐστὶν καὶ ἀρμόδιον ἡ ἐκκλησία τῆς Ῥώμης
25 καὶ πᾶσα γένος Χριστιανῶν ἀνατολῆς καὶ δύσης
μηῆμην τὰ ἐπάρη ἐκ τοῦ παρόντος.

Οἶτινες ἐδοξάστησαν εἰς τὸν πόλεμον, μάχας,
ἀνδρειωμένοι καὶ ἄνανδροι καὶ πᾶσα γένος, λέγω,
ἄς προσκυνοῦσιν σήμερον αὐτὸν τὸν μέγαν Γιάγγον,
30 ἄς ἔπαινοῦσιν σήμερον αὐτὸν ὡς στρατιώτην

μετὰ Σαφοῦ τοῦ παλαιοῦ, μεγάλου, ἀνδρειωμένου
καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ φρικτοῦ, μεγάλου Κωνσταντίνου.
Δοξάζω ἐναγγελιστάς, δοξάζω καὶ προφήτας,
τὰ τοῦ Χριστοῦ ἀθλήσαντας μεγάλους τὸν ἀγίους·

35 μέσον αὐτῶν δοξολογῶ Ἰάγγον στρατιώτην,
τὶ τῶν Ῥωμαίων διάδοχος παρὰ Χριστοῦ χρισμένος,
Χριστιανὸς ἐκδικητής καὶ μέγας τροπαιοῦχος.

Απασα τέχνη μουσικοῦ μέλλει τὰ τὸν δοξάζονν,
μέλος καλῶν ἡ ἐκκλησία πρέπει τὰ τὸν ὑμροῦσιν.

40 Οὔτε ζωὴν λογίζεται, οὔτε τοσοῦτον πλοῦτον,
οὔτε γονέων στέρησιν, τοῦ γλυκυτάτου κόσμου,
θέτει ζωὴν διὰ πολλούς, δίδει ψυχὴν διὰ πίστιν.
Χριστιανὸς δρθόδοξος καὶ τοῦ Χριστοῦ οἰκεῖος

[162^v][163^r]

15 εἰ ἐνηρ K	ἐκίνον τὸν ἀγίον K	18 ἀρετῆς K	19 γιᾶνγγος K
21 να ἀναβάσῃ K	26 μνήμον K	29 γιᾶγγον K	34 ἀθλή-
σαντος, μεγάλου τὸν ἀγίον K	35 μέσον αὐτὸν K	ειᾶγγον K	36 τὴν
τὸν ρουμαίον K	38 μέλη K	39 μέλος καλῶν K	πρέπουνα τὴν K

C

καὶ τοῦ σταυροῦ συνόμιλος καὶ τῶν μαρτύρων πρῶτος.
 Ὡσπερ Χριστὸς συγκαταβάς οἰκονομίὰν ποιήσας
 νὰ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ δεσμοῦ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων,
 50 ὥσπερ οἱ ἄγιοι γράφουσιν καὶ παραδίδοντί μας,
 καὶ στέργω, ἀφνησάντει τὸ ὁ παλαιὸς καὶ ὁ νέος·
 οὗτος καὶ αὐτὸς ὁ θαυμαστός, ὁ μέγας Θεοφάνης
 εὑρέθηκεν παρὰ Θεοῦ θεομότατος τῆς πίστης,
 θεομότατος καὶ ζηλωτὴς εἰς τῶν Ῥωμαίων τὸ γένος,
 55 Ἰάγγος ὁ πανθαύμαστος καὶ μέγας στρατιώτης.

Πρῶτον ἐλπίζει εἰς Θεὸν καὶ δεύτερον στὴν γνῶσιν
 καὶ τρίτον στὴν ἀνδρείαν τοῦ τὸ γένος τῶν Ῥωμαίων
 νὰ ἐλευθερώσῃ ἐκ παντὸς ἐκ τοὺς Ἀγαρηνάίους.

Ζώνεται, ἀφνησάντει Χριστιανῶν τὴν πίστιν. [2^ν]
 60 ἥλθεν μετὰ θρασύτητος καὶ τάξιν τοῦ πολέμου
 ἀνδρειωμένα, τακτικὰ εἰς τοὺς Ἰσμαηλίτας.
 Ζητεῖ καὶ θέλει πόλεμον ἐν παρρησιᾳ στὸν κόσμον,
 ζητεῖ τὸν Ἀμονράτμπεη καὶ αὐθέντη Μουσουλμάνων,
 αὐθέντη μέγαν, ἰσχυρὸν ἀνατολῆς καὶ δύσης
 65 νὰ πολεμήσονταν εὐτόλμα μὲ καθαρῆς καρδίας.
 Εἶδες ἀνδρειὰν ἐπαινετὴν καὶ φρικτοτάτην γνῶσιν,
 εἶδες καρδιοσύντασεις ψυχῆς λελαμπρυσμένης,
 εἶδες θαυμάσιον, θαυμαστὸν θράσος ἀνδρειωμένον.
 φιλῶ σου τὸ ἀπόκοττον, φιλῶ σου καὶ τὴν τόλμην.
 70 Ζητεῖ αὐθέντην θαυμαστὸν ἀνατολῆς καὶ δύσης
 νὰ πολεμήσονταν εὐτόλμα φουσσᾶτα μὲ φουσσᾶτα.
 Τοῦτο ποτὲ οὐκ ἡκούστηκεν, τοῦτο ποτὲ οὐκ ἐφάνην
 νὰ εὑρεθῇ κανεὶς αὐτοὺς ποτὲ νὰ πολεμήσῃ.
 ἀφοῦ οἱ Τοῦρκοι ἐπέρρασαν στὴν Ῥωμανίαν στὴν δύσιν,
 75 ἀφέντης οὐκ ἡκούστηκεν αὐτοὺς νὰ πολεμήσῃ.

48 οἰκονομία C	51 παλαιῶς C	56 γνώσιν τοῦ C	60 θρα-
σύτητος C	62 ἐν παρηστᾶ C	63 ἀμονράτμπεϊ C	μονσουλμάνον C
66 ἀνδρείαν C	φρεπωτάτην C	67 καρδιοσύντασεις C : καρδιοσύντασεις LP	
68 θαυμασθὸν C	70 θαυμασθῶν C	74 ρωμανίαν C	

K

καὶ τοῦ σταυροῦ συνόμιλος καὶ τῶν μαρτύρων πρῶτος.

45 Ὡσπερ Χριστὸς συγκαταβὰς οἰκονομίαν ποιήσας
νὰ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ δεσμοῦ τὰ γένη τῶν ἀνθρώπων,
ῶσπερ οἱ ἄγιοι γράφουσι καὶ παραδίδοντες ἐμᾶς το
καὶ στέργοντες, ἀφρούνοντες τὸ δ παλαιὸς καὶ δ νέος.

οὕτως δὲ μέγας θαυμαστὸς αὐτὸς δὲ Θεοφάνης
50 εὑρέθηκεν παρὰ Θεοῦ θεομότατος τῆς πίστης,

θεομότατος καὶ ζηλωτὴς εἰς τῶν Ἀρωματῶν τὸ γένος, [163^v]
δὲ Γιάγγος δὲ πανθάναστος καὶ μέγας στρατιώτης.

55 Ἀξιοτρισμακάριστος καὶ μέγας στεφανίτης
Μπερνάρδος κράλης ἀριστος, δὲ πολέμων ἀλογίας.

δοξάζω σον τὸ δρμητικόν, τρισμάκαρον ὁῆγα, κράλη,
ἔχεις τὴν δόξαν ἐπὶ γῆς, εἰς τὸν παρόντα κόσμον.
ἔλαβες γὰρ καὶ στέφανον ἐξ οὐρανοῦ ἀγίου.

Ἐπαινούμένος, ἀξιος Γιάγγος δὲ Ἀρωματος.

πρῶτον ἐλπίζει εἰς τὸν Θεόν, δεύτερον τὰ τῆς γνώμης
60 καὶ τρίτον εἰς τὴν ἀνδρείαν τον τὸ γένος τὸν Ἀρωματῶν
νὰ ἐλευθερώσῃ ἐκ τοὺς Ἀγαρηνούς.

Ζώνεται ἀφρούτατα Χριστιανῶν τὴν πίστιν.

ῆλθεν μετὰ θρασύτητα καὶ τάξιν τοῦ πολέμου
ἀνδρειωμένα, τακτικὰ εἰς τοὺς Ἰσμαηλίτας. [164^r]

65 ζητεῖ καὶ θέλει πόλεμον μὲ παροησίᾳ εἰς τὸν κόσμον,
ζητεῖ τὸν Ἀμονράτμπεη καὶ αὐθέντην Μουσουλμάνων,
αὐθέντην μέγαν, δυνατὸν ἀνατολῆς καὶ δύσης
νὰ πολεμήσουν εὔτολμα μὲ καθαρῆς καρδίας.

Εἶδες ἀνδρείαν ἐπαινετὴν καὶ φρικτοτάτην γνῶσιν,
70 εἶδες καρδίας σύστασιν ψυχῆς λελαμπροσμένην,
εἶδες θαυμάσιον, θαυμαστὸν θράσος ἀνδρειωμένον.
φιλῶ σον τὸ ἀπόκοττον, φιλῶ σον καὶ τὴν τόλμαν.

Ζητεῖ αὐθέντην θαυμαστὸν ἀνατολῆς καὶ δύσης
νὰ πολεμήσουν εὔτολμα φουσσάτον μὲ φουσσάτον.

75 Τοῦτο ποτὲ οὐκ ἡκούστηκε, τοῦτο ποτὲ οὐκ ἐφάνη,
νὰ εὐρεθῇ ποτὲ κανεὶς αὐτοὺς νὰ πολεμήσῃ.

ἀφοῦ οἱ Τοῦρκοι ἐπέρρασαν ἐκ Ἀρωματίας εἰς δύσιν,
αὐθέντης οὐκ ἡκούστηκε αὐτοὺς νὰ πολεμήσῃ. [164^v]

44 τὸν μαρτύρον Κ	46 δεσμοῦ Κ	τὸ γένη Κ	47 παραδί-
δονν ἐκαστο Κ	52 γιᾶγγος Κ	58 γιᾶγκος Κ	60 τὸν
ρομαίον Κ	63 θρασιότητα Κ	τόξον Κ	66 ἀμονράτμπαιε
Κ μουσουλμάνον Κ	68 ἀτολμα Κ	71 θρασις ἀνδριδμένως Κ	
74 ἀτολμα Κ	76 αὐτοῦ Κ		

C

Τοῦτο γὰρ ἔναι αἱληθές, λάθος οὐδὲν τὸ γράφω.
εὶ γὰρ εὑρέθησαν τινὲς αὐτοὺς νὰ πολεμήσουν,
ὅς ὁάχητ ἐπεφάνησαν ἐμπόδος Ἰσμαηλίτων.

[3^r]

"Εως τοῦ νῦν εὑρέθηκεν δὲ μέγας Θεοφάνης.
80 ήλθεν καὶ ἐκατήβηκεν στὴν Ῥωμανίαν ἀπέσω
μετὰ φουσσάτου ἐλιγοστοῦ, σαράντα χιλιάδας·
οἱ κόσμοις γὰρ θαυμάζεται, οἱ ἄγγελοι ἀποροῦσιν,
ἐξαποροῦν καὶ φρίττουσιν καὶ λογισμομαχοῦσιν
φουσσᾶτο Ἰσμαηλίτικο, <τοιακό>σιες χιλιάδες.

85 Δοξάζω σου τὸ φρόνημαν, δοξάζω σου τὴν τόλμην,
δοξάζω σου τὸ ἀπόκοττον, τὴν καθαρὴν καρδίαν,
δοξάζω σου τὸ ἀφύρωμαν καὶ τὴν θερμήν σου πίστιν,
δοξάζω, ὑπερδοξάζω σε, Ἰάγγο στρατιώτη,
ἀληθινὲ Χριστιανὲ καὶ φῖλε τοῦ Κυρίου.

90 Τί ἀξιοπρεπέστατην τιμὴν νὰ σὲ δοξάσω;
"Εχεις τὴν δόξαν ἐπὶ γῆς εἰς τὸν παρόντα κόσμον,
δόξαν, ἐφήμητην θαυμαστὴν ἀπανταχοῦ σὲ δίδονν.
ἔχεις καὶ δόξαν ἔτερην ἐξ οὐρανοῦ μεγάλην
καὶ μὲ τὰς κεῖρας τοῦ Θεοῦ στεμμένην βασιλείαν,
95 καὶ τῶν μαρτύρων στέφανον ἀπὸ Χριστοῦ φορένεις.
Δοξάζω σου τὸν στέφανον, δοξάζω σου τὴν τόλμην,
δοξάζω τὴν καρδίαν σου, τὴν δύντως λαμπρυσμένην.

"Ο γὰρ πολύλογος ἀνὴρ ἔχει καμπόσον βάρος.

[3^v]

λόγοι φρονίμοι διλιγοὶ καὶ μεμελετημένοι·

100 πᾶς ἀνθρωπὸς δρέγεται νὰ δῃ, ν' ἀναγινώσκῃ.

Ταύ<την> γὰρ στέρω τὴν γραφὴν καὶ τοῦ προλόγου τέλος,

<π>άλιν νὰ συνεγράψωμεν ἐν ἀληθείᾳ πάσα

καὶ τοὺς πολέμους τοὺς φρικτοὺς τοὺς γέγοναν ἐν Βάρων.

"Ἐγὼ διὰ τὸ ἀποροῦ καὶ τὸ στενὸν τῆς γλώττης,

105 καὶ τῶν γραμμάτων ἀμαθῆς καὶ τῆς παιδεύσεως, λέγω,

πολλάκις γὰρ αἰσχύνομαι γράφων τοιούτους λόγους.

ἡπῆρα λύπη ἐξ ἐμοῦ τὰ τῆς φιλοσοφίας,

77 οἱ C: εἰ LP

80 φωμανίαν C

81 εληγοσθοῦ C

84 Ἰσμαῆ-

λήτεικοστες C: [διαικό]σιαις LP: τοιακό addidi ex K 94 βασιλέαν C 99 ὀλή-
γει C 100 νὰ ἀναγινώσκῃ C 101 ταύ γὰρ C: corr L 102 ἀλὲν
C: corr L 106 γράφω C: corr L 107 ὑπῆρα L: ὑπῆρα LP

K

Αὐτὸς γὰρ ἔνι ἀλήθεια, λάθος οὐδὲν τὸ γράφω.
 80 εἰ γὰρ εὑρέθησαν τινὲς αὐτοὺς νὰ πολεμήσουν,
 ὡς φάχνη γὰρ ἐφάνησαν δύπλος Ἰσμαηλίτας.
 Ἔως τοῦ νῦν εὑρέθηκεν δὲ μέγας Θεοφάνης·
 ἦλθε καὶ ἐκατέβηκεν εἰς τὴν Ῥωμανίαν ἀπέσω
 μετὰ φυσσάτου ὀλιγοῦ καὶ σαράντα χιλιάδες.
 85 δὲ κόσμος γὰρ θαυμάζεται, οἱ ἄγγελοι ἀποροῦσι,
 ἐξαποροῦν καὶ φρίττουσιν καὶ λογισμομαχοῦσι
 φυσσάτου Ἰσμαηλίτικον, τριακόσιες χιλιάδες
 Οὕγγρους νὰ πολεμήσουσιν σαράντα χιλιάδες.
 Δοξάζω σου τὸ φρόνιμον, δοξάζω σου τὴν τόλμαν,
 90 δοξάζω τὸ ἀπόκοττον, τὴν τόλμαν τῆς καρδίας.

δοξάζω σας καὶ ὑπερδοξάζω σας, κράλη καὶ μέγα Γιάγγο, [165^r]
 ἀληθινοὶ Χριστιανοὶ καὶ φίλοι τοῦ Κυρίου.
 Τί ἀξιοπρέπεστατην τιμὴν νὰ σᾶς δοξάσω;
 Ἔχεις τὴν δόξαν ἐπὶ γῆς εἰς τὸν παφόντα κόσμον,
 95 δόξαν καὶ φήμην θαυμαστὴν ἐκ πανταχοῦ σὲ δίδουν·
 ἔχεις τὴν δόξαν ἐτερογνῶν ἐξ οὐρανοῦ μεγάλην,
 καὶ μὲ τὰς κεῖδας τοῦ Θεοῦ χρισμένος στρατιώτης
 καὶ τῶν μαρτύρων στέφανον ἀπὸ Θεοῦ φορεῖς τον.
 Δοξάζω σου τὸν στέφανον, δοξάζω καὶ τὸ ὑψος
 100 τὸ ὄπερ σὲ ἀνέβασεν ἥ ἀτίμητή σου τύχη.
 Τοῦ λόγου ἀρχέτυπον ἀρμόζει διὰ νὰ πανση·
 δὲ γὰρ πολύλογος ἀνὴρ ἔχει καμπόσον βάρος·
 λόγοι φρόνιμοι ὀλιγοστοὶ καὶ μεμελετημένοι·
 πᾶς ἄνθρωπος ὁρέ<γε>ται νὰ ἴδῃ καὶ ν' ἀναγινώσκῃ. [165^v]

84 ὀλιγοῦ καὶ ουσαράντα K	87 τριάκοσιας K	88 οὕγγρους K
89 φρόνιμον K	91 γιάγγο K	93 τὴν ἀξιοπρέπεστατον K
101 ἀρμόζει ὁδὶ ἀναπαῦσι K	104 ὁρέται ναΐδῃ καὶ νὰ ἀνάγινόσκῃ K	

ἐγὼ ποθήσας ἐξ ἀρχῆς τὰ τῆς φιλολογίας
γράφω το κατὰ δύναμιν ἐν ἀληθείᾳ τὰ εἰδον.

110 Ὡλέθορ οἱ Οὐγγροὶ καὶ ἔπεσον στὰ σύνορα τῆς Βάρκας
μετὰ τῆς εὐτολμότητος καὶ ἔπαρσης μεγάλης,
καὶ ἐν ἄλλοις μέροις κείτουνται οἱ Τοῦρκοι, πλῆθος μέγαν.
τριμίλιον ἀπέχασιν μέσον τῶν δυῶν φουσσάτων.

Λόγοντος ἀπέστειλεν δὲ Ἀμονοράτης εἰς τοὺς Οὐγγροὺς.

Μήνυμαν ἀξιοτίμητον στέλνει δὲ Ἀμονοράτης,
115 καὶ τῆς γραφῆς οἱ δρισμοὶ ἥσαν *οἵ* στίχοι οὗτοι·
«Ἀκουσον, ὅμη τῆς Οὐγγριᾶς, Μπερνάδεις κράλη, αὐθέντη,
καὶ Λούξμπανε, Ἰάγγοντα, οἱ πρῶτοι τοῦ φουσσάτου,
βαστάξετε με τρίμερον τῆς μάχης τοῦ πολέμου
νὰ τάξω τὰ φουσσάτα μου καὶ τὰς παραταγάς μου,
120 νὰ δώσω τοὺς νεοὺς ἐκλεκτοὺς τοὺς ἔχω μετ' ἐμένα,
νὰ ἀρματώσω τὸν λαόν, ώς πρέπει καὶ ώς ἀρμόζει,
εὐθὺς νὰ πολεμήσωμε, καὶ δὲ Θεός νὰ δείξῃ.
Θαρρῶ εἰς ἐλπίδαν, δύναμιν μεγάλον Μαχονμέτη,
δλονς ἀπὸ τὸν τράχηλον νὰ δέσω μὲ ὀλνσίδαν,
125 αἰχμαλωτίσω παντελῶς καὶ νὰ σᾶς ἀφανίσω.»

Πάλιν ἀντιγράφει βασιλεὺς Ἰάγγος τὸν Ἀμονοράτη.

«Ιάγγος γὰρ δεξάμενος λόγοντος τοῦ Ἀμονοράτη
ἀντίγραμμαν ἀπέστειλεν εἰς τοὺς Ἰσμαηλίτας,
καὶ τῆς γραφῆς οἱ δρισμοὶ ἀκονσον νὰ θαυμάσησ.
«Ἀμονοράτης, Ἀγαρηνέ, ἔχθρε τῆς Ρωμανίας
130 καὶ τῶν Ρωμαιῶν κατελυτής καὶ χαλαστής τοῦ κόσμου,
ἐλπίζω εἰς τὸν δημιοργόν, τὸν μέγαν Παντοκράτωρ,
νὰ κόψω μὲ τὰ χέρια μου, νὰ σὲ ἀποκεφαλίσω
κατηγχυσμένα, σύντομα, μὲ ἐντροπὴν μεγάλην,
τὴν ἄχριστόν σου κεφαλὴν καὶ τὴν μαγαρισμένην

110 οὐγκροὶ C	καὶ C	112 καὶ C	ἀλης μέρεις C:	Ἀλισμέρεις L:
corr P	113 δύον C	Tit. ἀμονοράτης μπεείς C	οὐγκρονς C	115 οἱ
add L	116 οὐγκρίας C	117 λούξμπανε C	ταῦρης κουλα C	120 τοὺς
νέοντος C	125 νὰ ante αἰχμαλωτίσων add L	πὰν C:	ἀπαντας LP:	
παντελῶς supplevi ex K	Tit. αμονοράτης C	129 ἀμονοράτης C	παντοκράτωρ L:	
130 ρωμαιῶν C	χαλασθῆς C	131 παντοκράτορ C:	παντοκράτωρ CLP	
κράτος ^ο P	132 χαιρία C	135 ἄχρηστόν		

Κ

105 Στέλλει δὲ Ἀμονράτμπεης μηρύματα εἰς τοὺς Οὐγγροὺς
μὲ αὐτοκρισιάδην τον ἄριστον ἐδικόν τον,
καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁρισμοὶ ἡσαν πικοὶ ὡς φαρμάκι·
«Ἄκουσε ὅγη τῆς Οὐγγρίας, Μπερνάρδε κράλη, αὐθέντη,
καὶ Λούξπανε ἢ Γιάγγονδα, οἱ πρῶτοι τοῦ φουσσάτου,
110 βαστάξες τέ με τοίμερον τῆς μάχης τοῦ πολέμου,
συνάξω τὰ φουσσᾶτα μον καὶ τὰς παραγωγάς μον,
νὰ δώσω τοὺς νέοντας τοὺς ἐκλεκτοὺς τοὺς ἔχω μετ' ἐμένα
νὰ εὐτρεπίσονταν ἄριστα, καὶ τάξι νὰ τοὺς δώσω,
εὐθὺς νὰ πολεμήσωμε, καὶ δὲ Θεός νὰ δείξῃ.

115 Θαρρῶ εἰς ἐλπίδα καὶ εὐχὴν μεγάλον Μαχονμέτη [166^r]
δῆλον νὰ δέσω ἀπὸ τὸν σφόνδυλον, νὰ δέσω μὲ ἀλυσίδας,
αἰχμαλωτίσω παντελῶς καὶ νὰ σᾶς ἀφανίσω.»
Πάλιν γραφήν ἀντίγραψεν δὲ θαύμαστὸς δὲ Γιάγγος
καὶ μετὰ εὐτολμότητος αὐτοὺς ἀπηλογήθη.

120 Ιάγγος γὰρ δεξάμενος λόγους τοῦ Ἀμονράτη
ἀντίγραμμαν ἀπέστειλεν εἰς τοὺς Ἰσμαηλίτας,
καὶ τῆς γραφῆς οἱ ὁρισμοὶ ἄκοντον νὰ θαυμάσησ.
«Μουράτμπεη, Ἀγαρηνέ, ἐχθρὲ τῆς Ρωμανίας
καὶ τῶν Ρωμαίων καταλυτῆς καὶ χαλαστῆς τοῦ κόσμου,
125 ἐλπίζω εἰς τὸν δημιουργὸν καὶ μέγαν Παντοκράτωρ
νὰ κόψω μὲ τὰς χεῖρας μον, νὰ σὲ ἀποκεφαλίσω
κατηρχυσμένα, σύντομα, μὲ ἐντροπήν μεγάλην,
τὴν ἄχριστόν σου κεφαλήν καὶ τὴν μαγαρισμένην,

[166^v]

105 ἀμονράτμπεεις K	οὐγγροὺς K	107 κατὰ K	108 οὐγγ-
ρίας K	περνάρδε K	109 λούξπανε εἰ γιάγγονδα K	110 βασ-
τάξε με K	115 μπαχονμέτη K	118 γιάνγγος K	120 ἰάγ-
γος K	123 μουράτμπει K	125 πανγιόκράτορ K	128 ἄχριστόν K

C

135 εἰς τῆς Οδγγοῖς τὰ σύνορα ἄποτα νὰ τὴν δοῦσιν,
καὶ τόμαν τῶν Ἀγαρηνῶν ποτάμια γῆς νὰ ποιήσω.
μόνον νὰ λείπῃ ἡ δυσπιστία ἐκ τὰ ἐμὰ φουσσᾶτα,
νὰ ἐλευθερώσω Ῥωμανὸν ἐκ τῶν ἔχθρων τὰς χεῖρας
καὶ τὸν Ῥωμαιοὺς τὸν κατηφεῖς ν' ἀνάξω νὰ ὑψηλώσω.»

140 Τούτους τὸν λόγους ἔστειλεν μετὰ μεγάλης τόλμης.

Συμβουλεύονται οἱ Οδγγοί.

Ἐκεῖνοι γὰρ ἀπέμειναν καὶ εἰς βουλὴν ἐκάτζαν
Μπεργάδος κράλης, Λούξμπανος καὶ ὁ μέγας Θεοφάνης.
Λέγει ὁ κράλης πρὸς αὐτούς, ζητεῖ τὴν συμβουλήν τους·
«Ιάγγο, μέγα στρατηγὲ καὶ πρῶτε τοῦ φουσσάτου,
145 πόνοι σφικτοὶ μὲ ζώρουσιν, καρδιοδιχοτομοῦμαι·
τῆς Πόλης γὰρ ὁ βασιλεὺς, αὐτὸς ὁ Παλαιολόγος
ὅποῦ ἔφθειρεν καὶ ἐχάλασεν τὸ γένος τῶν Ῥωμαίων
ἀπὸ ἀναμελείας του καὶ τῆς εὐθραύστου φύσης,
συχνὰ πυκνὰ μηνύματα αὐτὸς ἡμᾶς ἐμήρει
150 τὸ πῶς οἱ Τοῦρκοι ἐφθάρρησαν καὶ Ἀμονράτης λείπει·
τὰ κάτεργα μας στέκονται καὶ τὸ στενὸν κρατοῦσιν,
καὶ ἐλᾶτε, συντομέψετε μετὰ λιγοῦ φουσσάτου.
Τῷρα πλωρὸς πλῆθος λαοῦ, ἀρίφνητα φουσσᾶτα,
θωρῶ τὸν Καρατζάμπεη, ἀνατολῆς αὐθέντη,
155 φλάμουρον ἀξιόλογον, ἔξήντα χιλιάδας·

πάλιν δὲ Ἀμονράτμπεης μὲ ἐκατὸν καὶ πλέον.
Τὰ κάτεργα καὶ δὲ βασιλεὺς τί γὰρ ἐπικρατοῦσαν,
τί πέραμαν ἐβάσταξεν καὶ τί στενὸν ἐκράτει
δὲ σαθροφόρος βασιλεὺς, δὲ πάντων ἀμελήτης;
160 Ἡλπίζα εἰς τοὺς λόγους του, ἐθάρρουν στάς γραφάς του
καὶ ἥλθα ως πιλαλητῆς μετὰ δλιγοῦ φουσσάτου.»

135 οὐγκρίας C	136 πενήσω C : ποίσω LP	137 δύσπιστελα C
138 φωμανίαν C	139 φωμαίονς C κατειχῆς C : κατηφεῖς LP	Tit.
οὐγκροί C	141 οὗτοι C : Ἐκεῖνοι LP	142 κράλης καὶ ὁ CLP : καὶ δὲ
οὐγκροί C	λονξμπάνος C	145 σφικτοὶ C : σφιγκτοὶ LP καρδίω χιτο-
οὐγκροί C	μοῦμε C : καρδιοδιχοτομοῦμαι corr L	μοῦμε C : καρδιοδιχοτομοῦμαι corr L
οὐγκροί C	147 καὶ C	148 ἀθρόθρον C :
οὐγκροί C	εὐθράύπτονον σονίει C	153 ὡρα C : corr L
οὐγκροί C	152 καὶ C	156 ἀμονράτ μπεεὺς C
οὐγκροί C	155 φλάμουρον C	
οὐγκροί C		
οὐγκροί C		

K

τὸ αἷμα τῶν Ἀγαρηῶν ποτάμια νὰ ποιήσω·
 130 μόνον νὰ λείπῃ ἡ δυσπιστία ἐκ τὰ ἐμὰ φουσσᾶτα,
 νὰ ἐλευθερώσω Ῥωμανίαν ἐκ τῶν ἔχθρῶν τὰς χεῖρας
 καὶ τοὺς Ῥωμαίους τοὺς κατηφεῖς ν' ἀνάξω νὰ ὑψηλώσω. »
 Τούτους τοὺς λόγους ἔστειλεν μετὰ μεγάλης τόλμης.

Oὗτοι γὰρ ἀπέμειναν καὶ εἰς βουλὴν ἐκάτεσσιν
 135 *Μπεργνάρδος κράλης, Λούξπανος καὶ ὁ θαυμαστὸς ὁ Γιάγγος.*
Λέγει ὁ κράλης πρὸς αὐτούς, ζῆτεī τὴν συμβουλήν τους.
«Ιάγγο μέγα στρατηγὲ καὶ πρῶτε τοῦ φουσσάτου,
πόνοι σφικτοὶ μὲ ζώνουσιν, καρδιοδιχοτομοῦν με·
τῆς Πόλης γὰρ ὁ βασιλεὺς καὶ τῶν Ῥωμαίων αὐθέντης [167^r]

140 *συχνὰ πυκνὰ μηρύματα αὐτὸς ἡμᾶς ἐμήνα*
τὸ πῶς οἱ Τοῦρκοι ἐφθάρησαν, ὁ Ἀμουράτης λείπει·
τὰ κάτεργά μας στέκονται καὶ τὸ στενὸν κρατοῦσιν,
κ' ἐλάτε συντομώτερον μετὰ δλίγον φουσσάτον.
Τῶρα θεωρῶ πλῆθος λαοῦ, ἀρίφνητα φουσσᾶτα,
 145 *θεωρῶ τὸν Καρατζάμπεη, ἀνατολῆς αὐθέντη,*
φλάμπουσον ἀξιόλογον, ἔξηντα χιλιάδες,
θεωρῶ τὸν μπεγλέρμπεην μὲ δύδοηντα χιλιάδες,
πάλιν τὸν Ἀμουράτη μὲ ἐκατὸν χιλιάδες.
Τὰ κάτεργα, ὁ βασιλεὺς τί γὰρ ἀποκρατοῦσιν;
 150 *Τὸ πέραμαν ἐβάσταξεν καὶ τὸ στενὸν κρατοῦσιν.*

"Ηλπίζα εἰς τοὺς λόγους του, ἐθάρρουν εἰς τὰς γραφάς του
καὶ ἅρησα τὰ φουσσᾶτα μου [167^v]
καὶ ἥλθα ως πολεμιστὴς μετὰ φουσσάτου δλίγον.

129 τὸν ἀγαρινὸν K	131 τὸν ἔχθρον K	132 κατηχῆσ· να
ἀνάξω K	135 λούξπανος K	138 καρδιοδιχοτούμοῦν με K
143 καὶ K	145 καρατζάμπεει K	147 μπεγλέρμπεειν K
ἀμουρατηπεὲ		148

Ταῦτα τὰ λόγια εἰρηκεν δὲ κράλης δὲ Μπερνάδος.

Καὶ παρενθὺς δὲ Λούξμπαρος οὕτως ἀπηλογήθη·
«Ἀλήθεια λέγεις, θαυμαστὲ κράλη, μισί Μπερνάδε,

165 ὡς ἀκρίδας καὶ μέριμηνας ἔξισταιαι καὶ βλέπω·

νὰ φύγωμε ἔναι ἀδόνατον, νὰ δουλωθῶμεν ὅχι,
χωρὶς πολέμου ταραχὴ αὐτοὶ νὰ μᾶς τυκήσουν,
καὶ κάλλιον ν' ἀποθάνωμεν ἀπάνον στὸ σπαθί μας
μετὰ τιμῆς καὶ ἔπαινος χωρὶς κατηγορίας.»

170 Ταῦτα τὰ λόγια καὶ βουλὴ ἦτον τοῦ Λούξ τοῦ μπάνου.

Λόγια τοῦ μεγάλου Ἱάγγου πρὸς τὸν κράλη.

‘Ο μέγας, ⟨δ⟩ θεόπεμπος καὶ δὲ μέγας Θεοφάμης,
Ἱάγγος δὲ πανθαύμαστος λέγει ἀνδρειωμένα·

«Κράλη Μπερνάδε εὐγενικὲ καὶ τῆς Οὐγγριᾶς αὐθέντη,
εὐχον νὰ λείπῃ ἡ δυσπιστία εἰς τὰ ἐμὰ φουσσᾶτα·

175 ἀν τοῦτο λείπῃ ἐξ ἡμῶν, ὅρκον τρανὸν σὲ δίδω,
θαρῷ εἰς τὸν δημιουργόν, ποτάμια γῆς νὰ ποιήσω
αἷμα ἐκ τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ νὰ θαυμάσῃ δὲ κόσμος,

[5^v]

καὶ νὰ δουλώσω εἰς χεῖρα σου μὲ ἄλνσον τὸν Τούρκον.»
Αὗτοὶ γὰρ ἥσταν ἡ βουλὴ καὶ τῶν Οὐγγρῶν οἱ λόγοι.

180 Τὸ μεσονύκτιον ἔφτασεν καὶ ἡ αὐγὴ σιμώνει,
καὶ οἱ πάντες ἡρματώθησαν μετὰ μεγάλου θράσου,
καὶ τοῦ ἡλιοῦ ἀνάτελμα πλησιάζον τὰ φουσσᾶτα,
πλησιάζον οἱ παραταγὲς καὶ τὸ καθὲν ἀλλάγι,
ὅπερον τὰ πανωκλίβανα, ἔλαμψαν τ' ἀρματά τους,

185 κάμνουν θωριὰν ἀγγελικὴν καὶ εὐτολμιὰν μεγάλην.
Τίνος ψυχὴ νὰ ἡρύσκετον στὴν ὁδῷν ἐδεκείνην
νὰ μὴν ἐμετατέρπετον καὶ ἀναίστητος νὰ γένη;
Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀρχοντες, ἀστοχα τὸ συγράφω.
Ἐκ τὰς ἀρχὰς οἱ Ἀγαρηνοὶ ὑπιτροπὴν ἡπῆραν,

163 λούξπάρος C 165 ἀκρίδες C: ἀκρίδες LP 170 λούξ C

171 δὲ add L 173 οὐγκρίας C 174 δυσπιστεία C 175 ἀν τοῦτο
λέπῃ ἡ δυσπιστεία εἰς τὰ ἐμὰ φουσσᾶτα ἐξ ἡμῶν etc. praecedentem versum false repe-
titivit C 176 πειθῶ C: ποίσω LP 179 τῇ τῶν C: καὶ τῶν LP
οὐγκρὸν C 180 κραυγὴ C: κραυγὴ LP: correxi ex K 182 ἡλίον C
185 θωρίαν C εὐτολμιὰν C 189 ὑπείτροπὴν C: ὑπῆραν LP

K

Ταῦτα γὰρ δότε μοι βουλήν τί μέλλωμεν ποιῆσαι;»

155 Καὶ παρενθὺς ὁ Λούξπανος τοιαῦτα πυλογήθη.

«Ἀλήθεια λέγεις, θαυμαστὲ κράλη, μισθὸς Μπερνάρδε,
ἀρίφρητον καὶ θαυμαστὸν τὸν Τούρκον τὸ φουσσᾶτον.

νὰ φύγωμεν ἔνι ἀδύνατον, νὰ δουλωθῶμεν ὅχι,

χωρὶς πολέμου ταραχὴν αὐτοὶ νὰ μᾶς τυκίσουν.

160 κάλλιον ω̄ ἀποθάνωμε ἀπάνου εἰς τὸ σπαθί μας
μετὰ τυμῆς καὶ ἔπαινος χωρὶς ἀντιλογίας.»

Ταῦτα νὰ λόγια ἐσύντυχεν ὁ Λούξπανος ἀτός του.

«Ἀπηλογίαν τὴν ἔδωσεν ὁ θαυμαστὸς ὁ Γιάγγος,
ὅ μέγας, ὁ θεόπεμπτος καὶ ὁ μέγας Θεοφάνης.

165 «Μπερνάρδε κράλη εὐγενικὲ καὶ τῆς Οὐγγρίας ὁ αὐθέντης, [168^r]
εὐχον νὰ μή ται δυσπιστία εἰς τὰ ἐμὰ φουσσᾶτα.
εὶ δὲ καὶ τοῦτο λείπει μας, δροκον τρανὸν σὲ δίδω,
θαρρῶ εἰς τὸν δημιουργὸν καὶ πάντων Παντοκράτωρ,
αἷμα τὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ποτάμια νὰ ποιήσω,

170 καὶ νὰ χαρῆς πολλὰ ἐσύ, καὶ νὰ θαυμάσῃ ὁ κόσμος,
καὶ νὰ δουλώσω εἰς χεῖρας σου μὲ ἄλυσον τὸν Τούρκον.»
‘Ἄντες γὰρ ἦσαν αἱ βουλαὶ καὶ τῶν Οὐγγρῶν οἱ λόγοι.

Τὸ μεσονύκτιον ἔφθασε καὶ ἡ αὐγὴ σημαίνει,
καὶ οἱ πάντες ἀρματωθῆσαν μετὰ μεγάλου θράσους,
175 καὶ τοῦ ἥλιον ἀνατέλλοντος πλησιάζουν τὰ φουσσᾶτα,
πλησιάζουν αἱ παραταγαὶ καὶ τὸ καθὲν ἐλλάγι.
ὅπερον τὸ ἀπανωκλίβανα, ἔλαμψαν τὰ ἀρματά τους,
κάμιονταν θεωρίαν ἀγγελικὴν καὶ εὐθάρσειαν μεγάλην. [168^v]

Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀρχοντες, ἀστοχα τὸ συγράφω.

180 Οἱ Τούρκοι ἐδειλιάσασιν καὶ ἐπιτροπὴν ἐποίκαν,

155 λούξπανος K	157 ἀρίφρητον K	τὸν τούρκον K	160 να
ἀποθάνομε K	162 λούξπανος K	163 θαυμασθὸς ὁ γιᾶγγος K	
165 οὐγγρίας K	166 μύνε K	172 τὸν οὐγκρὸν	177 τα ἀπαν-
κλίβανα K	178 εὐθαρμίαν K		οντα-

190 πολλοὶ ἐκ τῶν Ἀγαρηῶν βατοκλαδοκρυπθοῦνται.
 παίζοντις ἀρίφηται ὅργανα ἀπὲ τῶν δυῶν τὰ μέρη,
 τρουμπέττες καὶ ἄλλα μουσικὰ Οὐγγρῶν καὶ Ἰσμαηλίτων,
 ἀρίφηται παιγίδια, ἔξω τῆς φύσεως λέγω.
 ως τὰ πουλιά πετάμενα ἐπὶ τῆς γῆς ἐπέφταν,

[6^r]

195 στένονται ἀπὸ μιὰ μεριὰ καὶ οἱ ἄλλοι ἀπὸ τὴν ἄλλην.

γίνεται δχλος πάμφρικτος καὶ τρόμος καὶ φοβέρα
 καὶ ταραχὴ καὶ μουγκρισμὸς καὶ σεισμογὴ μεγάλη,
 καὶ τὰ φραγὶα συχνοπτηδοῦν καὶ πόλεμον ζητοῦσιν.
 Φλάμουρον κλένει ἐκ τῶν Οὐγγρῶν εἰς τοὺς Ἰσμαηλίτας,
 200 καὶ δλοὺς τοὺς ἀξάπιδας τοὺς † κατειχαγὶα ἀμούρην †
 ἐσκότωσαν καὶ ἔκοψαν, ἐφθείρασιν ὡς πάχνη.
 ξεβαίνει πάλιν ἐτερον φλάμουρον εἰς τοὺς Οὐγγρους,
 θνῆσιν μεγάλην πολεμοῦν καὶ αὐτοὺς ὥσπερ τοὺς πρώτους.
 Βλέποντας οἱ Τοῦρκοι θέαμαν τὸ γίνεται εἰς αὐτοὺς,
 205 φρίττοντας καὶ τρέμοντας παντελῶς τὸ ἄφοβον, τὴν τόλμη,
 καὶ τὴν πολλὴν ἀποκοττιὰ τὴν ἔχοντας οἱ Οὐγγροί.
 Ταῦτα δὲ Καρατζάμπεης, αὐθέντης δὲ μεγάλος,
 αὐθέντης τῆς ἀνατολῆς, δὲ μέγας στρατιώτης,
 τὸν εἶχαν οἱ Ἀγαρηνοὶ φρικτὸν καὶ ἀνδρειωμένον.
 210 καὶ τοῦ μεγάλου ἀφεντός Μονοράτμπεη Ὄτμάνον
 ἥτον γαμπρός του δὲ Καρατζᾶς, εἶχεν τὴν ἀδελφήν του.
 τρέχει αὐτὸς μετὰ σπουδῆς, λέγει τὸν Ἀμουράτην.

Λόγοντας τοὺς εἶπεν δὲ Καρατζάμπεης τοῦ Ἀμουράτμπεη.

«Σουλτάνε μέγα, θαυμαστὲ Μονοράτμπεη Ἀτούμάνε,
 τῶν Μονσουλμάνων ἡ ἐλπίς, ἡ αὔξησις καὶ πλοῦτος,
 215 σήμερον παραδίδω σε ζωὴν καὶ θάνατόν μου
 ἀντὶς τὴν αὐθεντία σου τὰ σέμπτω, ν' ἀποθάνω.

[6^v]

190 βάτωκλαδοτριψθοῦνται C : corr L	191 δῖον C	192 οὐγκρῶν C
194 πουλία C	ἐπενταν C	195 μία μερία C : μιὰν μεριὰν LP
φοβερὰ C	198 φραγία C	196 πάνφρικτος C
202 οὐγκρους C	203 μεγάλην τοὺς C	200 τοὺς κατειχαγάλα ἀμούρην C
207 καρατζάμπεεις C	210 μονοράτ μπεΐ C	206 ἀπόκοτία C
άμουράτμπεη C	213 μονοράτμπεΐ C	211 καρατζᾶς C
		Tit. 216 τα ἀπόθάνω C

K

πολλοὶ ἐκ τῶν Ἀγαρηῶν βατοκλαδοκρυβοῦνται·
παῖς ονν ἀφίγνητα δργανα ἀπὸ τὰ δύο μέρη,
τρουμπέττες καὶ ἄλλα δργανα Οὐγγάρων, Ἰσμαηλίτων.

καὶ ὡς τὰ πονλία πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς,
185 οὕτως ὅμοια ἐπέτοντο διὰ τὸν πόλεμον νὰ κροῦσιν·
στέκονται ἀπ’ ἐδῶ τὸ ἐν μέρος καὶ ἐκ τὴν ἄλλην τὸ ἄλλον·
κρούονται πόλεμον πολὺν καὶ θαυμαστὸν καὶ μέγα·
πολὺν κακὸν ἐγίνετον ἐκ τοὺς Ἰσμαηλίτας.

γίνεται ὅχλος πάμφρικτος καὶ τρόμος καὶ φοβέρα [169^r]
190 καὶ ταραχὴ καὶ μονυγκρισμὸς καὶ σεισμογὴ μεγάλη,
καὶ τὰ φαρία συγχροπτδοῦν, ζητοῦ νὰ πολεμήσουν.
Φλάμπτοντον κλίνει ἐκ τῶν Οὐγγρῶν εἰς τοὺς Ἰσμαηλίτας,
καὶ δλονς τοὺς ἀξάπιδες † κατηχαγὴ ἀναμούρην †
ἐσκότωσαν καὶ ἐκόψασιν, ἐφθείρασιν ὡς πάχνιν.
195 ἐξέβην πάλιν ἔτερον ἐπάνω εἰς τοὺς Οὐγγρους,

θνῆσιν πολλὴν τοὺς πολεμοῦν καὶ αὐτὸνς ὥσπερ τοὺς πρώτους.
Βλέπονν οἱ Τούρκοι θέαμα, ποῦ γίνεται εἰς αὐτοὺς,
φρίττον καὶ τρέμον πάλι τότε τῶν ἀφόβων τὴν τόλμαν
καὶ πολνόμητον τὸ ἔχοντων οἱ Οὐγγροὶ πρὸς τοὺς Τούρκους.

200 Ταῦτα δὲ Καρατζάμπεης, αὐθέντης δὲ μεγάλος,
αὐθέντης τῆς ἀνατολῆς, αὐθέντης δὲ μεγάλος,
τὸν εἶχαν οἱ Ἀγαρηοὶ φρικτὸν καὶ ἀνδρειωμένον.
καὶ τοῦ Μονράτμπεη ἀφεντός, Μονράτμπεη Ἀτονμάνη
ἡτον γαμπρός τον δὲ Καρατζάμπεης, εἶχεν τὴν ἀδελφήν τον.
205 τρέχει αὐτὸς μετὰ σπουδῆς, λέγει τὸν Ἀμουράτην.

«Σουλτάνε μου, πανθαύμαστε Ἀμουράτμπεη Ἀτονμάνη,
τῶν Μονσουλμάνων ἡ ἐλπίς, ἡ αὐξησις, τὸ πλοῦτος,
σήμερον παραδίδω σε ζωὴν καὶ θάνατόν μου,
ἀντὶς τὴν ἀφεντία σου νὰ ξήσω, ν' ἀποθάνω.

181 τὸν ἀγαρὲνὸν K	βατοκλαβοῦν καὶ κριβοῦνται K	183 οὐγκάρων K
185 μπόλεμον K	187 μπόλεμον K	192 οὐγγρὸν K
χαγὴ ἀναμούρην K	198 τὸν ἀφόβον K	193 κατη-
200 καρατζάμπεης K	203 μονράτμπαιη K	μονράτμπεη K
φαδίδοσι K	206 ἀμουράτμπεει	204 κα-
σου K		208 πα-

C

Θαρρῶ εἰς ἐλπίδαν, δύναμιν μεγάλον Μαχουμέτη
νὰ χύσω αἷμα οὐγγρικό, νὰ φθείρω, νὰ χαλάσω,
μεγάλην δόξαν καὶ τιμὴν νὰ φέρω πρὸς ἑσένα.»

220 Ταῦτα ὁ Καρατζάμπεης ἐλάλησεν καὶ εἶπεν,
καὶ ὁ μέγας Ἀμουράτμπεης τοιαῦτα ἀπηλογήθην

‘Απηλογία τοῦ ἀμηρᾶ εἰς τὸν γαμπρό του τὸν Καρατζάμπεη.

«Ὥ φίλτατε, παμφίλτατε καὶ πολυαγαπημένε
καὶ στῦλε ἀφνρώτατε, τεῖχος τῶν Μουσουλμάνων,
θέλω, συγκαταβαίνω τὸ νὰ σὲ συναποθάνω,
225 θέλω καὶ προαιροῦμαι τὸ νὰ συνθαπτῶ μαζίτζα,
ὅρκον σὲ κάμινο δυνατόν, ἄν ζῆς καὶ ἀποθάνῃς,
ἡ ψυχή μου ν' ἀπηλογηθῇ εἰς τὸν ἐκεῖθεν κόσμον,
εἴ τι ποιήσω εἰς ἑσέν καὶ εἰς ὅλο σου τὸ γένος.»
Κλένει ὁ Καρατζάμπεης, δουλωτικὰ ἐπροσκύνα,
230 καὶ τὸ τουμπάνι του ἔδωκεν, στοὺς Οὐγγροὺς ἐκατέβην.
εἶχεν φουσσᾶτο δυνατόν, ἔξήντα χιλιάδας,
ὅλον ἀλλάγια θαυμαστά, ἀνατολῆς φουσσᾶτον,
καὶ μετὰ ὑράσον τοῦ πολλοῦ στοὺς Οὐγγροὺς κατηβάνον.

Καὶ τότε Ἰάγγος ὁ φρικτός, ὁ μέγας ἀνδρειωμένος
235 λέγει πρὸς τοὺς ἀγούρδους του καὶ πρὸς τοὺς ἐδίκούς του.
«Φαίνει με, αὐτός, ποῦ ἔρχεται, αὐτός, ποῦ κατηβαίνει
μέ τόσον ὑράσος δυνατὸν καὶ πληθυσμὸν φουσσάτον,
νὰ ἔναι δὲ Ἀμουράτμπεης, ὁ μέγας ὁ σουλτάνος.

Παρακαλῶ σας, ἀδελφοί, αὐθέντες ἀνδρειωμένοι,
240 οὖλοι ἃς ἀποθάνωμεν μετὰ τιμῆς καὶ δόξης,
οὖλοι ἃς ἀνδραγαθήσωμε, σὲ μᾶς δειλιὰ μὴ γέρῃ.»

‘Επέρασέν τους ὁ θυμός, ἐσμίξαν τὰ φουσσᾶτα,

217 δύναμις C	218 οὐγκρίκω C	220 καρατζάμπεΐς C	221 ἀμουράτμπεης C
ράτμπεης C	Tit. ἀμνρᾶ C	καρατζάμπεεί C	229 καρατζάμπεείς C
ἐμπροσκύναν C	230 οὐγκρούς C	233 εἰς τοὺς οὐγκρούς C	236 φαίνη με C
	237 πληθυσμῶν C	238 ἀμουράτμπεείς C	241 δειλία C

K

210 Θαρρῶ εἰς ἐλπίδα καὶ εὐχὴν μεγάλον Μαχονμέτη
νὰ χύσω αἷμα οὐγγρικον, νὰ φθείρω, νὰ χαλάσω,
δόξαν καὶ τιμὴν νὰ φέρω ἔμπροσθέν σου,
πολλὰ νὰ ἰδῆς, πολλὰ νὰ καμαρώσῃς. »

Ταῦτα δὲ Καρατζάμπεης ἐλάλησεν καὶ εἶπεν
215 καὶ δὲ μέγας Καρατζάμπεης, τὸ φρόνιμον κεφάλιν,
καὶ δὲ μέγας Ἀμουράτμπεης τοιαῦτα ἐπηλογήθη.

[170^r]

λόγους γλυκέους λέγει γὰρ δὲ Ἀμουράτμπεης ἀνατολῆς αὐθέντην·

«Ω φίλατε, παμφίλατε καὶ πολυαγαπημένε
καὶ στῦλε ἀφυρώτατε, τεῖχος τῶν Μουσουλμάνων,
220 θέλω, συγκατεβαίνω τὸ νὰ ζήσω, ν' ἀποθάνω,
θέλω καὶ προαιροῦμαι τὸ νὰ συνθαπτῶ μὲ δέσον,
ὅκον σὲ δίδω δυνατὸν, κἄν ζῆς, κἄν ἀποθάνῃς,
〈ἢ〉 ψυχή μου ν' ἀπηλογηθῇ εἰς τὸν ἐκεῖθεν κόσμον,
εἴ τι ποιήσω εἰς ἐσὲν καὶ εἰς δόλο σου τὸ γένος. »
225 Κλίνει δὲ Καρατζάμπεης, δούλωτικῶς ἐπροσκύνα,
καὶ τὸ τουμπάνιν τον ἔδωσεν, εἰς τὸν Οὐγγρονς κατεβαίνει.
είχεν φουσσάτον δυνατὸν, ἔξήντα χιλιάδες,
ὅλον ἀλλάγια θαυμαστὰ ἀνατολῆς καὶ δύσης.

ἔθηκαν τὰ κοντάρια τους ἀλλήλους εἰς τὴν ὁέσταν.

[170^v]

230 Καὶ τότε δὲ Γιάγγος δὲ φρικτός, δὲ μέγας ἀνδρειωμένος
λέγει πρὸς τοὺς ἀγούρους του καὶ πρὸς τοὺς ἐδικούς του· [λέγει]
«Φαίνεται μου αὐτός, ὅποῦ ἔρχεται, αὐτός, ὅποῦ κατεβαίνει
μὲ τόσον θράσος δυνατὸν καὶ ἀρίφρητον φουσσάτον,
νὰ ἔνι δὲ Ἀμουράτμπεης, αὐθέντης δὲ μεγάλος. »

235 Τότε δὲ Γιάγγος δὲ φρικτός, δὲ μέγας ἀνδρειωμένος
λέγει πρὸς τὰ φουσσάτα του καὶ πρὸς τοὺς ἐδικούς του·
«Παρακαλῶ σας, ἀδελφοί, στρατιῶτες μου ἀνδρειωμένοι,
ὅλοι ἃς ἀποθάνωμε μετὰ τιμῆς καὶ δόξης,
ὅλοι ἃς ἀνδραγαθήσωμε, εἰς ἐμᾶς δειλία μὴ γένη. »

240 «Ολονς ἐπαρηγόρησεν, δλονς ἀνδρείωσέ τους.

ἐπέρασέ τους δὲ θυμός, ἐσμίξαν τὰ φουσσάτα.

[171^r]

210 μπαχονμέτη K

211 οὐγγρικον K

214 καρατζάπαιεις K

215 καρατζάμπεεις K

216 ἀμουράτμπαιεις K

217 ἀμουράτμπει K

219 τὸν μουσουλμάνον K

220 ναποθάνα K

223 ναπύγηθει K

225 καρατζάμπεεις K

226 οὐγγρονς K

228 θαυμαστὸν K

ἄγγος

234 ἀμουράτμπαιεις K

235 γιάγγος K

C

μεγάλη θνῆσι καὶ ἀπειλὴ ἐγίνετον εἰς αὐτούς.

Τίς ἄρα δυνηθῇ τὰ πῆ, καταλεπτὸν τὰ γράψῃ;

245 Ἀλλ᾽ ὅμως πρὸς τὸ κείμενον τὰ στρέψωμεν τὸν λόγον.

Τρία κοντάρια οὖγγρικα στὸ στῆθος τὸν ἐδῶκαν,
δῷθὸν τὸν ἐβαστούσασιν ἀπάνουν εἰς τὸ ὕψος
τὸν μέγαν Καρατζάμπεην, ἀνατολῆς αὐθέντην.

Στραφῆν ἵδεῖν οἱ ἔτεροι τὸ θέαμαν ἐτοῦτο,

250 τὰ δύσιθεν ἐγύρισαν καὶ τὴν δειλιὰν ἐπῆραν.
οἱ Οὐγγροὶ ἐξοπίσω τους θνῆσιν μεγάλην κάμινουν,
καὶ τότε ἐπληρώθησεν ἡ προφητεία ἐκείνη·
«ὅ εἰς μετακινήσεται καὶ διώξει χιλιάδας».

Καὶ τί τὰ γράφω τὰ πολλά, μακραίνω καὶ τὸν λόγον; [7^v]

255 Ἐξαπορεῖ μον δ λογισμός, αἱ χεῖρες καὶ <ἡ> γλῶττα.
Τί φόνος καὶ κατελυμὸς ἐγίνετον στοὺς Τούρκους·
ῶσπερ τριγωνοχάλαζον, ποῦ πέσῃ εἰς τὸ χωράφιν
καὶ τὰ νεκρώση στάχνας, εἰς γῆν τὰ ἐξαπλώνη·
οὕτως δ μέγας στρατηγός, δ βασιλεὺς Ἰάγγος
260 τοὺς Τούρκους ἐκατέθεκεν στήν γῆν ἐξηπλωμένους.
θέαμαν μέγαν, ἀπειρον, τοῦτο ποτὲ οὐκ ἥκούστην.

Καὶ τότες δ μπεγλέρμπεης, τῆς δύσης δ αὐθέντης
ἐξέστην ἐκ τοῦ λογισμοῦ, δ νοῦς τον ἐπαραπάρθην·
ἐπαίρνει τὰ φουσᾶτα του, στοὺς Οὐγγρους ἐκατέβην·
265 χιλιάδας ὁγδοήκοντα είχεν αὐτὸς φουσᾶτον.

Τὸ φλάμουλὸν του ἔκλινεν δ Λούξμπανος αὐθέντης
καὶ κράζει τὰ φουσᾶτα του, εἰς αὐτους ἐκατέβην,
ἀπάνουν εἰς τὸν μπεγλέρμπεη εὔτολμα κατεβαίνει.

Καὶ τίς τοιαῦτα τὰ θωρῆ τὰ μὴν ἀναισθητίσῃ;

270 Ὡσπερ τὰ βρέχῃ δ οὐρανός, ποτάμια τὰ κατέβουν,
τοιαῦτα ποτάμια ἔτρεχαν Ἀγαρηνῶν τὸ αἷμαν.

Ταῦτα ἀνεκατώθησαν οἱ Οὐγγροὶ ὡσπερ θηρία,

246 τριῶν κοντάρια οὐκοῦκα μούρτεψαν στὸ στῆθος τὸν ἐδῶκαν C: οὐκοῦκα om	L: μούρτεψαν om P	248 καρατζάμπεειν	249 στραφῆν ἵδεῖν C
250 δειλιὰν C	251 οὐγγροὶ C	252 προφητεία C	253 cf. Deuter.
32, 30; Jos. 23, 10.	253 ὁ νῖς C: ὁ νῖ[δ]ς LP: correxi		255 ἡ add L
264 οὐγγροὺς	266 λονξμπάνος	268 μπελλέρμπεϊ C	271 ταῦτα C:
ταῦτα LP	272 ἀνεκατώθησαν C: ἀνεκατώθησαν LP	οὐγγροὶ C	

K

*Kαὶ τις νὰ ἔτυχεν ἐκεῖ ὡσὰν ἐμέν, ὅποῦ εἰδα,
τὸν νοῦν νὰ χάσῃ παρευθύνεις, ἀναίστητος νὰ γένη.*

Κρούνουσιν καὶ τὸν πόλεμον οἱ Τοῦρκοι μὲ τὸν Οὐγγρούς

245 *καὶ τρία κοντάρια στούγγρικα στὸ στῆθος τὸν ἐδῶσαν,*

ὅρθὸν τὸν ἐβαστάξασιν ἐπάνω εἰς τὸ ὕψος

τὸν μέγαν Καρατζάμπεην, ἀνατολῆς αὐθέντην.

Στραφῆν ἵδεν οἱ ἔτεροι τὸ θέαμαν ἐκεῖνον

τὰ δύσιθεν ἐγύρισαν καὶ τὴν δειλίαν ἐπῆραν.

250 *οἱ Οὐγγροί κατατρέχουν τους, μεγάλην θυήσιν κάμιονν.*

Καὶ τί νὰ γράφω τὸ λοιπὸν καὶ τί νὰ διηγοῦμαι;

Ἐξαπορεῖ μου ὁ λογισμός, αἱ χεῖραι καὶ ἡ γλῶττα.

Τί φόνος καὶ καταλυμός ἐγίνετο εἰς τὸν Τούρκον·

ώσπερ τριγωνοχάλαξο νὰ πέσῃ εἰς τὸ χωράφι

[171^ν]

255 *καὶ νὰ νεκρώσῃ στάχνας, εἰς γῆ νὰ ἐξαπλώσῃ.*

οὕτως ὁ μέγας στρατηγός, ὁ θαυμαστὸς ὁ Γιάγγος

τὸν Τούρκον ἐκατέθεκεν ξαπλωμένον εἰς τὸν κάμπον.

Θέαμα μέγα, ἄπειρον, τοῦτο ποτὲ οὐκ ἐφάνη.

Ἄλλ ὅμως πάλιν ἐξωγύρισμα, ἐξωτροπὴν ἐποίησεν

260 *καὶ μεταγυρίζει ὁ Γιάγγονδας εἰς τὴν αὐτοῦ κατούναν.*

Καὶ τότε ὁ μπεγλέόμπεης, τῆς δύσης ὁ αὐθέντης,

ἐξέστην ἐκ τοῦ λογισμοῦ, ὁ νοῦς του ἐπαφαπάρθη,

καὶ ἐπαίρει τὰ φουσσᾶτα του, εἰς τὸν Οὐγγρούς κατεβαίνει.

χιλιάδες ὅγδοικοντα ἥτον τ' αὐτοῦ φουσσᾶτα.

265 *Καὶ τίς τοιαῦτα νὰ θαρρῇ νὰ μὴ ἀναστητήσῃ;*

“Ωσπερ νὰ βρέχῃ ὁ οὐρανός, ποτάμια νὰ κατεβάζῃ,

[172^ν]

τοιαῦτα ποτάμια ἔτρεχαν τῶν Τούρκων γὰρ τὸ αἷμα.

Ταῦτα ἀνακατώθησαν οἱ Οὐγγροί ωσπερ θηρία,

<i>244 οὐγγρούς K</i>	<i>245 οὐγγρικα K</i>	<i>247 καρατζάμπειν K</i>
-----------------------	-----------------------	---------------------------

<i>248 στραφῆν ἰδήν K</i>	<i>249 τὰς δύσιθεν K</i>	<i>250 οὐγγροί K</i>	<i>252 μοι K</i>
---------------------------	--------------------------	----------------------	------------------

<i>256 γιᾶγγος K</i>	<i>257 γγάμπον K</i>	<i>260 γιᾶγγονδας K</i>	<i>261 μπεγ-</i>
----------------------	----------------------	-------------------------	------------------

<i>λέρμπαεις K</i>	<i>263 καὶ K</i>	<i>264 τὰ K</i>	<i>265 ἀναστητήσῃ K</i>
--------------------	------------------	-----------------	-------------------------

<i>267 τὸν τούρκον K</i>

C

φεύγονταν οἱ Τοῦρκοι ὅπισθεν, κρύβονται εἰς τοὺς δάσους·
μόνον αὐθέντης ἔστεκεν ὁ μέγας Ἀμονράτης
275 μὲν ὄλους τοὺς γενίτζαρους καὶ μὲ τὸν ἐδικούς του. [8^r]
Φόβος καὶ τρόμος καὶ δειλιὰ ἐσέμπτη εἰς τὸν Τοῦρκον·
γλυτώνει ὁ μπεγλέρμπετης μόνος, μεμονωμένος,
τρέχει στὸν Ἀμονράτμπετη, τὸν μέγαν τὸν αὐθέντη,
ἔβασταν εἰς τὸν νῶμον του σπαθὸν ἐκλαμπούσμενον·
280 μὲν θρῆνος καὶ μὲ βρυχισμὸν τὸν Ἀμονράτην λέγει.

Λόγονς ἑσύντυχεν ὁ μπεγλέρμπετης, τὸν Ἀμονράτην λέγει.

«Ὥθανμαστέ, πανθάνμαστε αὐθέντη τῶν αὐθέντων,
οὐκ ἥλεγά σου πρὸ καιροῦ καὶ ἐπληροφόρενά σε,
ὅταν ὑπάμεν ’ς πόλεμον καὶ εἰς μάχην νὰ σταθοῦμεν,
οἱ Τοῦρκοι δυὸς μεριές κρατοῦν νὰ διώξουν καὶ νὰ φύγουν,
285 καὶ θέλω πάθειν ἐντροπήν, κατηχυσμὸν καὶ λύπην;»

Καὶ ὁ μέγας Ἀμονράτμπετης αὐτὸν ἀπηλογήθη·
«Σηκώσουν, καβαλλίκενσε καὶ στάθησε εἰς τὴν μέσην,
καὶ τάξε τὰ φονοσᾶτα σου καὶ τὰς παραταγάς σου·
οὐκ ἔναι τώρα δικαιόσης καὶ καιρούς εἰς τὰ μὲ συντυχαίνεις.
290 τοὺς Οὐγγρούς βλέπω ὡς μουχθερὰ σ’ ἐμέναν κατηβαίνοντα.»

Καὶ ὁ μέγας Ἀμονράτμπετης λέγει τοιούτους λόγους·

«Παιδιά μου, παλληκάρια μου, συντρόφοι ἐδικοί μου,
γενίτζαροί μου, ἀφέντες μου, καὶ σιδηρόν <μου> κάστρον,
ἀσπρόκαστρόν μου δυνατὸν καὶ ἀφυρέ μου πύργε,
295 σήμερον πέφτω εἰς ἐστᾶς νὰ ζήσω, ν’ ἀποθάνω·
εἴ τιναν εῖναι πρόθυμον ἐδὰ τὴν ὕδαν ταύτην,

276 δειλία C	277 μπεγλέρμπετης C	278 ἀμονράτ μπετης C	Tit.
μπελλερ scrispsit, sed λλεο deletis μπεγλέρμπετης corr C	282 πρὸς C	284 δύο	
μερές C: δύο μεριαῖς LP	285 πάθην C	286 ἀμονράτ μπετης C	290
οὐγγρούς C	291 ἀμονράτ μπετης C	292 πεδία C	293 γενίτζαροι C στόδη-
ρῶν C μου add L	294 ἀφυρέ LP	295 να ἀποθάνω C	

Κ

φεύγονταν οἱ Τοῦρκοι ὅπισθεν, κρόβονται εἰς τὸ δάσος·

270 μόνον αὐθέντης ἔστεκεν ὁ μέγας Ἀμονράτης

μὲ δλονς τοὺς γιανίτζαρον καὶ μὲ τοὺς ἐδικούς του.

Φόβος καὶ τρόμος καὶ δειλία ἔπεσεν εἰς τοὺς Τούρκους.

γλυτώνει ὁ μπεγλέρομπεης μόνος μεμονωμένος,

τρέχει εἰς τὸν Ἀμονράτημπεην, τὸν μέγαν τὸν αὐθέντην,

275 ἐβάστα εἰς τὸν νῶμον τὸν σπαθὸν ἀκονισμένον·

μὲ μέγαν θρῆνον, βρουχισμὸν λέγει τὸν Ἀμονράτην.

Λόγονς, δποῦ ἐσύντυχεν ὁ μπεγλέρομπεης τὸν μέγαν τὸν αὐθέντην.

«Ω θαυμαστέ, παμμέγιστε αὐθέντη, Ἀμονράτη,

οὐκ ἔλεγά σε πρὸ καιροῦ καὶ ἐπληροφόρονά σε,

[172^v]

280 ὅταν ὑπάμε εἰς πόλεμον καὶ νὰ σταθοῦμε εἰς μάχην,

οἱ Τοῦρκοι δύο μεριὰς κρατοῦν νὰ διώξουν καὶ νὰ φύγουν,

καὶ θέλω πάθειν ἐντροπήν, κατησχυμήν καὶ λύπην;»

Καὶ ὁ μέγας Ἀμονράτημπεης αὐτὸν ἐπηλογήθη.

«Σηκώσον, καβαλλίκενσε καὶ στάσον εἰς τὴν μέσην,

285 σύναξε τὰ φουσσᾶτα σου καὶ τὰς παραγωγάς σου·

οὐκ ἔνι τῶρα ὁ καιρὸς τοιαῦτα νὰ συντυχαίνῃς.

τοὺς Οὐγγροὺς βλέπεις ὡς μονκτερὰ σ' ἐμέναν κατεβαίρουν.»

Καὶ τότε ὁ μπεγλέρομπεης σπουδαίως καβαλλίκενει

καὶ τοὺς ἀγούροὺς τὸν ἔκραξεν καὶ περιεμάζωξέν τους.

290 Λόγονς, δποῦ εἴτερ δ Καρατζάμπεης μὲ τοὺς ἀγούροὺς του.

«Ο μέγας Ἀμονράτημπεης, δ μέγας δ αὐθέντης,

[173^r]

ώς εἰδεν, ὡς ἐγνώρισεν τὴν ἀπειλὴν τὴν τόσην,

κράζει τὰ παλληκάρια του καὶ τοὺς γιανίτζαρούς του

καὶ βρουχισμένα, σπλαχνικὰ μὲ δάκρυα τοὺς λέγει.

295 «Παιδία μον, παλληκάρια μον, συντρόφοι ἐδικοί μον,

γιανίτζαροί μον, αὐθέντες μον καὶ ἀφυρό μον κάστρος,

ἀσπόρον μον κάστρον δυνατόν, ἀφυρωμένον τεῖχος,

σήμερον πέφτω εἰς ἐστᾶς νὰ ζήσω, ι' ἀποθάνω.

τινὰ νὰ εῦρω δυνατόν ἐδὰ τὴν ὥραν τούτην,

271 γιάνήτζαρούς Κ

273 μπεγλέρομπεεις Κ

274 ἀμονράτημπεειν Κ

277 μπεγλέρομπεεις Κ

278 θαυμασθε Κ

279 καὶ Κ

282

πάθην Κ

283 ἀμονράτημπεεις Κ

287 Οὐγγρούς] τούρκονς Κ

288

μπεγλέρομπεεις Κ

290 καρατζάμπεεις Κ

291 ἀμονράτημπεεις Κ

293 γιάνήτζαρούς Κ

296 γηάνήτζαρή Κ

πολὺν καλὸν καὶ παρορθιᾶ ἐκεῖνον νὰ ποιήσω·
βλέπω, θ<ωρ>ῶ, χανόμεθεν καὶ βούλομαι νὰ φύγω. »

Λόγια τοῦ γενίτζαρη πρὸς τὸν ἀμηρᾶ.

Kai εἰς ἐκ τοὺς γενιτζάρους τον, καλὸς καὶ πειρασμένος,
300 *τὸ ἄλογόν του σταματᾷ, τὰ δέτενά του πιάνει,*
τὸν Ἀμουράτην ἔλεγεν θρασεὰ καὶ θυμωμένα·

«Σουλτάνε, αὐδήντη θαυμαστέ, Μουράτμπεη Ἀτμάνε,
ἀπέξεψε ἐκ τὸ ἄλογο τώρα τὴν ὥραν τούτην
νὰ ἀποθάνῃς μετ' ἐμᾶς καὶ ἡμεῖς μαζὶ μετά σε.
305 *εἰ γὰρ καὶ βούλεσαι ὅπισθεν, εἰ θέλεις τοῦ νὰ φύγης,*
μὰ τὴν χρονήν σου κεφαλήν καὶ τολμηρὰ σὲ λέγω,
ἄτος μου μὲ τὰ χέρια μου ἐσέρα νὰ φονεύσω. »

Ακούσας τοῦ γενίτζαρη λόγους ὁ Ἀμουράτης
πεζεύγει ἐκ τὸ ἄλογον, πόρταν μεγάλην κάμνει·
310 *παλούκια πλῆθος ἔμπτησεν τριγύρωθεν τῆς τέντας,*
στήνουν καμήλια περισσά, μοντάρια καὶ ἵππους,
τριγύρον γύρον τὰδεσαν στερεὰ μὲ ἀλνούσιδας,
καὶ ὡς κάστρον ἀφυρώτατον, τεῖχος ὠχυρωμένον
315 *ἐποίκεν ὁ Ἀμουράτμπεης κ' ἐσέμπην εἰς τὴν μέσην.*
βούλεται νǎρθῆ τὸ βραδύν, νὰ σκοτεινιάσῃ ἡ νύκτα,
καὶ περνῶν τὸ μεσιάνυκτο νὰ φεύγοντι ἐξοπίσω.

[9^r]

Tί τὰ πολλὰ πολυλογῶ, μακραίνω καὶ τὸν λόγον;
Ἄπο τοῦ ἥλιου ἀνάτελμα ἔως ὥρας ἐνάτης
ἐπτὰ φοράς ἐσύντριψαν οἱ Οδγγροι τοὺς Μουσουλμάνους.

320 *Tί συντριψμόν, κατελυμόν καὶ τί φθορὰ νὰ γράφω*
καὶ ἀπειλήν, ποῦ ἐγίνετο εἰς τοὺς Ἰσμαηλίτας;
Ἐπεσαν τῆς ἀνατολῆς ὅλα της τὰ φουσσᾶτα,
τὸ πεζικόν, οἱ ἀζάπιδες, οὗλοι οἱ ἀκιντζίδες·
φόβος καὶ τρόμος καὶ δειλιά ἐσέμπην εἰς τοὺς Τούρκους.
325 *Πάλιν ἐπεχωρίσθησαν εἰς μέρος τὰ φουσσᾶτα·*
μετὰ τῆς νίκης καὶ τιμῆς καὶ δόξης τῆς μεγάλης
οἱ Οδγγροι ἐγνοίσασιν εἰς τὴν αὐτοῦ κατούνα,

297 παρηστᾶ C

301 θρασέα C

309 πορτάν C

315 βράδην C

ἔγινεντω C

298 θῶ C : θωρῶ LP

302 θαυμασθὲ C

312 στερέα C

318 ἥλιον C

323 ἀζάπηδες C

Tit. γενίτζαρι ἀμυρά C

308 γενίτζάρῃ C

314 ἐπικεν δ ἀμουράτ μπεῖς C

319 οδγκροι C

321 ὅπου CLP

324 δειλία C

327 οδγκροι C

K

300 πολὺν καλὸν καὶ παροησίᾳ ἐκεῖνον νὰ ποιήσω.
βλέπω, θεωρῶ, χαρόμεσθεν καὶ βούλομαι νὰ φύγω.»

Καὶ εἰς ἐκ τοὺς γιανίτζαρους, καλὸς καὶ πειρασμένος,
τὸ ἄλογόν του σταματᾷ, πιάνει τὰ ὁρέτενά του,
τὸν Ἀμονράτην ἔλεγε θρασέα καὶ θυμωμένα.

305 «Σοντάρε, αὐθέντη θαυμαστέ, ἐλπίδα Μονσουλμάνων,
ἀπέζευσε ἐκ τὸ ἄλογον ὡς διὰ τὴν ὥραν τούτην
νὰ ἀπεθάνῃς μετὰ μᾶς καὶ ἡμεῖς ἀμάζι μετὰ σένα·
εἰ γὰρ καὶ θέλεις τὸ ὅπισθεν καὶ θέλεις τὸ νὰ φύγῃς,
μὰ τὴν χρυσήν σου κεφαλὴν καὶ τολμηρὰ τὸ λέγω,
310 ἀτός μου μὲ τὰς χεῖρας μου νὰ σὲ ἀποκεφαλίσω.»

[173^v]

Ακούσας δὲ Ἀμονράτην τοῦ γιανίτζαρῆ τον τὸν λόγους,
ἀπέζευσε ἐκ τὸ ἄλογον, πόρταν μεγάλην κάμνει·
παλούκια πλῆθος ἔμπηξε τριγύρωθεν τῆς τέντας,
στένουν καμήλια πληθυσμοῦ, μονλάρια καὶ ἵππους,
315 τριγύρουν γύρουν τᾶδεσαν στερέα μὲ τὰς ἠνσίδας
καὶ ὡς κάστρον ἀφυργώτατον, τεῖχος ὡχυρωμένον,
ἐποίκειν δὲ Ἀμονράτην καὶ ἐσέβη εἰς τὴν μέσην.
βούλεται νὰ ἔλθῃ τὸ μεσάνυκτον, νὰ σκοτειωάσῃ ἡ νύκτα,
περηφνῆται τὸ μεσάνυκτο νὰ φύγῃ ἐξοπίσω.

[174^r]

320 Τί τὰ πολλὰ πολλὰ γράφω, μακρόν καὶ τὸν λόγους;
Ἄπο τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος ἔως ὥρας ἐνάτης
ἐπτὰ φορὲς ἐσύντριψαν οἱ Οδγγῷοι μὲ τοὺς Μονσουλμάνους.
Τί συντριμμό, καταλυμόν, τί συμφοράν νὰ γράψω
καὶ αἷμα τὸ ἐγίνετον εἰς τὸν Ἰσμαηλίτας;
325 Ἐπεσαν τῆς ἀνατολῆς ὅλα τῆς τὰ φουσσᾶτα,
τὸ πεζικόν, οἱ ἀζάπιδες, δλοι οἱ ἀκτίδες·
φόβος καὶ τρόμος καὶ δειλία ἐσέβην εἰς τὸν Τούρκους.
Πάλιν ἀπεχωρίσθησαν εἰς μέρος τὰ φουσσᾶτα·
μετὰ τῆς νίκης καὶ τιμῆς καὶ δόξης τῆς μεγάλης
330 οἱ Οδγγῷοι ἐγνωρίσασιν εἰς τὴν αὐτοῦ κατοῦναν,

302 γιανίτζαρους K πειρασμένος] παρημένος K

K 311 αμονράτην K γιανίτζαρι K 317 ἐπήγειν ὁ ἀμονράτ-

μπεεις K καὶ K 318 σκοτωτιᾶσι K 326 ἀκειτίδες K 330

οὐγγῷοι K

πεζεύγονν τάχα δλιγὸν μικρὸν νὰ ἀνασάρονν
μὲ τὰς χαρᾶς καὶ σκιρτισμοὺς καὶ ἔπαρσης μεγάλης.
330 ἐθάρροεσαν κὲ ἐλπίζασιν, ἐνίκησαν τὸν κόσμον.

Τί τὸ λοιπὸν ἐγίνετον στοὺς Οὐγγροὺς καὶ εἰς τὸν Βλάχον;
Ἐκάτειν εἰς τὴν συμβουλὴν οἱ Οὐγγροὶ τί νὰ ποίσουν,
δὲ κράλης καὶ δὲ Λούξμπανος καὶ δὲ βασιλεὺς Ἰάγγος. [9^v]

«Πέτε, μεγάλοι ἄρχοντες, ἐνδοξοὶ στρατιῶτες,
335 βλέπω τὴν νίκην εἰς ἡμᾶς δὲ Θεὸς ἐχάμισέν την,
τοὺς Τούρκους ἐτροπώσαμεν ἀναίσχυντα, ἐναρτίᾳ,
καὶ τὸ ἐπετεροπόμεσθεν καὶ τὸ παρακαλοῦμαν,
τὸ ἐδέετο ή ἐκκλησίᾳ τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Πόλης,
ἡμᾶς τὸ εὐεργέτησεν δὲ μέγας Παντοκράτωρ.

340 Θέλω τὸν Ἀμουράτμπεη, τὸν μέγαν τὸν αὐθέντη,
ἀτός μου νὰ τὸν κατεβῶ στὴν τέντα του ἀπέσω,
νὰ κόψω τὸ κεφάλι του μὲ τὰ δικά μου χέρια,
τὸ αἷμαν τῶν γεντιζαρῶν νὰ πιοῦσιν τ' ἄλογά μου,
καὶ λαμπροτάτον ἄκονσμα νὰ λάβῃ τ' ὄνομά μου.»

Λόγια τοῦ Ἰάγγου πρὸς τὸν κράλη.

345 «Αὐθέντη κράλη εὐγενικέ, Μπερνάδε τιμημένε,
δὲν πρέπει τοῦτο τὸ λαλεῖς νὰ γένη, οὐχ ἀρμόζει,
νὰ πᾶς ἀτός σου εἰς πόλεμον καὶ ἀν συμβῇ νὰ λάβῃς,
ἐχασες τὰ φουσσᾶτα σου καὶ τὰς παραταγάς σου.

Τοῦτο τολμῶ καὶ λέγω το, βάρος μηδὲν τὸ πάρης.
350 στέκονταν ὡς κάστρον ἀφυδόν, μηδὲν παρασαλεύσῃς,
καὶ ὡς πύργος δχνρώτατος στὴν τέντα σου ἀπέσω
μὲ δύλα τὰ φουσσᾶτα σου, μὲ τὰς παραταγάς σου,
καὶ ἅφες ἐμὲ νὰ κατεβῶ, νὰ πάγω κατ' ἐκείνων
στὴν τέντα τοῦ Ἀμουράτμπεη καὶ νὰ τὸν ἀφανίσω.

355 «Ἄν ποτανώ καὶ χαθῶ, ποσῶς ζημιὰ οὐκ ἔραι,
μόνον η αὐθεντία σου νᾶσαι ἀφυδωμένος.»

Καὶ εἰς ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας τὸν κράλη μύστης λέγει,

[10^r]

328 δλήγον C	330 καὶ C	331 οὐγκροὺς C	332 οὐγκροὶ
333 λούξμπάνος C	337 ἐπατεροπομέσθεν C	338 ἐκκλησία C	340 ἀμουράτμπεη C
ράτμπεη C	354 ἀμουράτη μπεη C	355 ζημιὰ C	357 μύσθεις C

Κ

τάχα ὡς λέγω καὶ μικρὸν ν' ἀναπαυτοῦν ὀλίγον,
καὶ σκιρτισμὸς καὶ ἔπαρσις, ἥλπιζαν τὰ νικήσοντα.

[174^r]

Βούλην γὰρ ἐκαθίσασιν οἱ Οδυγγοι τί τὰ ποίσοντα,
ὅ κράλης καὶ δὲ Λουξπανος καὶ δὲ στρατηγὸς δὲ Γιάγγος,
335 δὲ δεύτερος Ἀλέξανδρος, δὲ στρατηγὸς Ῥωμαίων.

‘Ο κράλης ἐπεχείρησεν ἐτοῦτο τὸ συγγράφω·

«Εἰπέτε, μεγάλοι ἄρχοντες, ἔνδοξοι στρατιῶται,
ώς βλέπω τὴν νίκην εἰς ἡμᾶς δὲ Θεός ἐχάρισέ την,
τοὺς Τούρκους ἐτροπώσαμεν ἀναίσχυντα, ἐνναντία,
340 καὶ τὸ ἐπεθυμούσαμεν καὶ τὸ ἔπαρεκάλονν,
τὸ ἐδέετον ἡ ἐκκλησία τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Πόλης,
ἡμᾶς τὸ εὐεργέτησεν δὲ μέγας Παντοκράτωρ.
Θέλω τὸν Ἀμουράτμπεην, τὸν μέγαν τὸν αὐθέντην,
ἀτός μου τὰ τὸν κατεβῶ εἰς τὴν τέντα μοναχός μου,
345 τὰ κόφω μὲ τὰ χέρια μου ἐγὼ τὴν κεφαλήν του,
τὸ αἷμα τῶν Ἀγαρηνῶν τὰ πίουσιν τ' ἀλογά μου,
καὶ λαμπροτάτον ἄκουσμα τάχη τὸ ὅνομα μου.»

[175^r]

‘Απηλογίαν τὴν ἔδωσεν δὲ Γιάγγος τὸν ὁῆγαν τὸν αὐθέντην.

«Ἄνθεντη κράλη εὐγενικέ καὶ πάντα ἀνδρειωμένε,
350 οὐδὲν πρέπει τὸ λαλεῖς τὰ γένη, οὐκ ἀρμόζει,
τὰ πᾶς ἀτός σου εἰς πόλεμον καὶ τὰ σεβῆς τὰ λάβης,
ἐχασες τὰ φουσσᾶτα σου καὶ τὰς παραγωγάς σου.
Τοῦτο λαλῶ καὶ λέγω σε, βάρος μηδὲν τὸ πάρης·
στέκουν ὡς κάστρον ἀφυρώτατον, μηδὲν παρασαλεύης,
355 καὶ ὡς πύργος ἀφυρώτατος εἰς τὴν τέντα σου στέκουν
μὲ δλα τὰ φουσσᾶτα σου καὶ τὰς παραγωγάς σου.

[175^v]

καὶ ἄφες ἐμένα τὰ πολεμῶ καὶ τὰ κατέβω εἰς ἐκεῖνον,
εἰς τὴν τέντα τοῦ Ἀμουράτμπεη καὶ τὰ τὸν ἀφα<νίσω>.·
Καὶ ἀν ἀποθάνω καὶ χαθῶ, ποσῶς ζημία οὐκ ἔνι,
360 μόνον ἡ ἄφεντία σου ἀς εἶναι ἀφυρωμένη.
Ἐλεγὰρ τοῦ φθόνου συγγενῆς τοῦ ὁῆγα μύστης λέγει,

331 τα Κ
ἀμουράτμπεειν Κ
ἀμουράτμπει Κ

333 οῦγγρι Κ

346 τὸν ἀγαρηνὸν Κ

ἀφα Κ

334 λουξπανος Κ

348 γηᾶνγγος Κ

Κ

343

358

ἐχθρὸς καὶ μέγας πίβονλος καὶ φθονερὸς Ἰάγγον.

Λόγοι τοὺς εἶπεν ὁ κακόπιστος τὸν ιράλην.

«Εἶδες, αὐθέντη, ἐπιβονλὴν καὶ κακοτρόπου ἀνθρώπου
360 δύσκυβονριά, ποῦ βούλεται ἐπίβονλος Ἰάγγος.

Οἵτινες κρούσιν τὰς σπαθίες; οἱ δοῦλοι σου οἱ Οὐγγροί·
οἵτινες εἰς τὸν πόλεμον καὶ εἰς τὰς ἀνδραγαθίας;
καὶ στάζει ἐκ τοῦ ἀγκῶ<νος> μου αἷμαν τῶν Μουσουλμάνων,
καὶ αὐτὸς ἡπῆρεν τ' ὅνομαν καὶ τὴν κοινὴν εὐφήμην.
365 τὸν κόσμον ἐκεφρέσαμεν, οἱ Τούρκοι ἐφθαρτῆκαν,
μόνον δὲ Ἀμονράτμπεης μὲ τὸν γενίτζαρον τον,
καὶ βούλεται ὁ κακότροπος, δὲ δύσπιστος Ἰάγγος
τάχα νὰ ποίσῃ ὀλιγὸν μικρὸν κατορθωμάκιν,
νὰ πέσῃ δὲ κόσμος εἰς αὐτόν, τὸ ἔπαινος καὶ ἡ φήμη
370 δίχως ἀνδρείαν ἢ προκοπήν, μόνον μὲ πονηρία.»
·Ακούσας ταύτην τὴν βονλὴν δὲ κράλης δὲ Μπερνάδος
τὸν Ἰάγγον ἀπεκρίθηκεν τάχατε θυμωμένα·

Λόγια τοῦ κράλη πρὸς τὸν Ἰάγγον.

«Καλὴ ἔναι ἡ προθυμία σου, Ἰάγγο στρατιώτη,
ἡμεῖς νὰ καταρθώνωμε καὶ ἐμεῖς νὰ πολεμοῦμε,
375 δέ δόξα καὶ τὸ ἔπαινος νὰ πέφτῃ εἰς ἐσέναν·
ἔγῶμαι αὐθέντης φυσικὸς καὶ ὁῆγας τῆς Οὐγγρίας
καὶ πρέπει καὶ ἀρμόζει με ἐγὼ νὰ πολεμήσω
τὸν μέγαν Ἀμονράτμπεη, αὐθέντη Μουσουλμάνων·
δὲ βασιλεὺς μὲ βασιλεὰ θέλει νὰ πολεμήσῃ,
380 αὐθέντης εἶμαι καὶ ἐγὼ καὶ θέλω μὲ αὐθέντην
τὴν ὄραν τούτην βούλομαι, θέλω νὰ πολεμήσω,
στὴν τέντα τοῦ Ἀμονράτμπεη ἀπέσω νὰ κατέβω.»

·Ενίκησέν τον ἡ ὄρεξι, ἀπῆρεν τὸν τὸ θράσος,
σπουδαῖα καὶ ἀνεξόρθωτα μετὰ ὀλίγην γνῶσιν
385 στὴν τέντα τοῦ Ἀμονράτμπεη ἀπέσω κατεβαίνει.

[10^v]

Tit. λόγοι CL: λόγια P	τοὺς C: οὖς LP	360 δύσκυβονριά C	361 σπαθίες
C: σπαθίαις LP	οδυκροί C	363 ἀγκώ C: supplevit L	364 ὑπῆρεν C: ὑπῆρε
LP	366 ἀμονράτμπεεις C	368 ταχά C	370 ἀνδρίαν C
374 καὶ μεῖς CLP	376 οὐγκωλας C	378 ἀμονράτμπεϊ C	372 ταχάτε C
μουσουλμάνον C	379 βασιλέα C	382 ἀμονρατμπεϊ C	385 ἀμονράτ μπεϊ C

K

έχθρος καὶ μέγας ἐπίβουλος καὶ φθονερός τοῦ Γιάγγου.

«Ἐλδες, αὐθέντη, ἐπίβουλην καὶ κακήν δυσβουλίαν,
ὅπου βούλεται δὲ ἐπίβουλος ἔκεινος.

355 Οἱ δοῦλοι σου οἱ Οὐγγροὶ γὰρ εἰς τὰς ἀνδραγαθίας

τὸν κόσμον ἔκερδέσαμεν καὶ δλοντις γὰρ τοὺς Τούρκους,
μόνον δὲ Ἀμουράτμπεης ἀπόμεινε μὲ τοὺς γιανίτζαρούς του,
καὶ βούλεται δὲ κακότροπος, δὲ δύσπιστος δὲ Γιάγγος
τάχα νὰ ποιῆσῃ δλίγον μικρὸν κατόρθωμαν καὶ [εἰς τοῦτο]
370 νὰ πέσῃ δὲ κόσμος δλος εἰς αὐτὸν, δὲ ἔπαινος δὲ καὶ ἡ φήμη
δίχως ἀνδρείαν καὶ προκοπήν, μόνον μὲ πονηρίαν.»

[176^r]

‘Ακούσας ταῦτην τὴν βούλην δὲ κράλης δὲ Μπερνάρδος
τὸν Γιάγγον ἐπηλογήθηκε τάχα ἀνδρειωμένα,
λόγον δὲ τὸν ἔδειξεν τὸ βλέμμα ἀγριωμένον
375 δριμέα ἀπηλογήθηκεν δρίσας τὸν Γιάγγον.

«Καλὴ ἔναι ἡ προθυμία σου, Ἰάγγο στρατιῶτα,
ἡμεῖς νὰ κατορθώνωμε καὶ ἡμεῖς νὰ πολεμοῦμεν,
ἡ δόξα καὶ τὸ ἔπαινος νὰ πέφτῃ εἰς ἐσένα·
ἔγὼ εἰμὶ αὐθέντης φυσικὸς καὶ ὅηγας τῆς Οὐγγρίας
380 καὶ πρέπει καὶ ἀρμόζει με ἐμὲ νὰ πολεμίζω
αὐθέντην Ἀμουράτμπεην, τὸν μέγαν Μουσουλμάνον.

[176^v]

Αὐθέντης εἰμαι ἐξάκοντος καὶ θέλω μὲ αὐθέντην
τὴν ὥραν τούτην βούλομαι, θέλω νὰ πολεμήσω,
εἰς τὴν τένταν τοῦ Ἀμουράτμπεη ἀτός μου νὰ κατέβω.
385 ‘Ενίκησέν τον ἡ δρεξις, ἐπῆρε τὸν τὸ θράσος,
σπουδαῖα καὶ ἀνεξόρθωτα μετὰ δλίγον φουσσάτον
εἰς τὴν τέντα τοῦ Ἀμουράτμπεη [ἀτός μου νὰ κατέβω]
καὶ οὕτως ἐκατέβηκεν εἰς τὴν τέντα τον ἀπέσω.

362 γιᾶνγγου K	367 ἀμουράτμπεεις K	γιᾶντζαρούς K	368
γιᾶνγγος	369 εἰς τούτω K	373 γιᾶνγγον K	375 γιᾶνγγον K
376 ἰᾶνγγο K 379 οὐγγρίας K	381 ἀμουράτμπεειν K		384 ἀμουράτμπεει
K	387 ἀμουράτμπαιει K	388 οὗτως] εἴτους K	

C

Ἡδον τὴν πόρταν ἀφυρῷν τριγύρον μὲ ἀλυσίδες,
μὲ τὰ καμήλια γύρωθεν, μουλάρια καὶ ἵππους,
καὶ κόπτοντα, σκίζοντα καὶ χαλνόντα τὴν πόρταν καὶ σεμπαίνοντα
καὶ φθείροντας καὶ κατελοῦν, ἐβγάζοντα τὸν αὐθέντην,
390 τὸν Ἀμονράτην ἐβγαλαν ἐκ τὸ κατοννοτόπι.

Πέφτοντας οἱ Βλάχοι μὲ σπουδῆς <καὶ> τὸν χαῖναν ἐπῆραν,
τὰ πράγματα ἐδράξασιν μεγάλον τοῦ αὐθέντη
ώς εἰδασιν τ' ἀμέτρητα, τὸν πλοῦτον τὸν μεγάλον,
ἐμπρός δύπισον ἔγγρισαν οἱ Βλάχοι εἰς τὴν κατοῦνταν,
395 δὲ κράλης ἐπολέμιζε μὲ δλιγοστὸν ἀνθρώπους.

Στραφῆν ἴδεν δὲ ἀμηρᾶς τὴν εὐτολμιὰν τοῦ κράλη
μὲ ἄριστην ἀποκοττιὰ καὶ θράσον θηριῶδες,
καὶ πολεμίζει ἵσχυρὰ καὶ κατελεῖ τὴν πόρταν
μόνον δὲ κράλης μὲ δλιγόντας τετρακοσιὸν ἀνθρώπους.

400 Βάνονται, στερεώνονται καὶ δύναμιν ἐπῆραν,
γυρίζοντας οἱ γενίτζαροι καὶ βάνοντα τους στὴν μέσην,
καὶ πολεμίζοντα δυνατὰ ἔως δύσεμαν ἥλιον,
μὲ τὰ σαγιττοδόξα τὰ ἄλογά τους σφάζοντα.
ὑπιτροπῆν ἐπῆρασιν οἱ Οδγγροί μὲ τὸν κράλην,

405 βιόλεται εἰς τὴν κατοῦνταν τὸν νὰ φύγῃ, ἢν τὸ μπορέσῃ.

Καὶ εἰς τοὺς γενίτζαρους ἐκ τῶν Ρωμαιῶν τὸ γένος,
τὸ ὄνομάν του Χαμονζᾶς, καλός, ἀνδρειωμένος,
μεσαῖος, χαμαδόπλατος, ἡτον τριακοντάρης,
ώς δράκων ἐβρυχήσθηκεν, στὸν κράλην κατεβαίνει
410 καὶ τὸ ἄλογόν του ἔδωκεν στὸ μπροστινὸν ποδάριον,
εἰς τὸ ποδάριν τῶδωκεν πεζὸς μὲ τὸ μανάρι,
καὶ πάραντα τὸ ἄλογον ἐμύτισεν τοῦ κράλη,
ἔπεσεν χαμάι παρενθύς ἐπὶ τῆς γῆς δὲ ρῆγας.

ἐβγάζει τὸ μαχαῖριν τον δὲ Χαμονζᾶς ἐκεῖνος
415 καὶ κόπτει τὸ κεφάλιν του, στίνει το στὸ κοντάριν.
"Οσοι κατεχωρίσθησαν στὴν πόρταν τοῦ Ἀμονράτη,

[11^r][11^v]

391 καὶ add L

ἄμυράς C εὐτολμίαν C

400 βάνονδ καὶ C: βάνονν καὶ LP

404 οδγροί C

410 στὸ μπροστινὸν ποδάριον C

393 τὰ ἀμέτρητα C

397 ἀποκοτέλα C

401 γενίτζαροι C

406 γενίτζάρονς C ρωμαίων C

413 χαμέ C: χάμαι LP

396 στραφῆν ἴδεν C

399 τετρακοσίονς C

403 μὲ τὰς C

407 χαμονζᾶς C

414 χαμονζᾶς C

K

Ηέδαν τὴν πόρταν ἀφυρῷην τριγύρουν μὲ ἄλνσίδες,
 390 μὲ τὰ καμήλια γύρωθεν, μουλάρια καὶ ἵππους·
 κόπτον, ἀρχίζοντας καὶ χαλοῦν τὴν πόρταν καὶ σεβαίνοντας
 καὶ φθείροντας καὶ καταλοῦν, ἐβγάζοντας τὸν αὐθέντην,
 τὸν Ἀμονράτην ἔβγαλαν ἐκ τὸν κατουνοτόπιν.

Πέφτοντας οἱ Βλάχοι μετὰ σπουδῆς, τὸν χαζανὰν ἐπῆραν, [177^r]
 395 τὰ πράγματα ἐδράξασιν μεγάλους τοῦ Ἀμονράτη·
 ὡς εἰδασιν ἀμέτρητον τὸ πλοῦτον τὸν μεγάλουν,
 διπλός ὁπίσω γύρισαν *⟨οἵ⟩* Βλάχοι εἰς τὴν κατοῦντας,
 δὲ δὲ κράλης ἐπολέμιζεν μετὰ δλίγονς ἀνθρώπους.
 Στραφῆν ἰδεῖν ὁ ἀμηρᾶς εὐτολμίαν τοῦ κράλη·
 400 μὲ ἀρίστην ἀποκοττίαν τὴν πόρταν πολεμίζει
 καὶ πολεμίζει ἄφρος μὲ δλι*⟨γο⟩*στοὺς ἀνθρώπους·
 τετρακόσιοι ἥσαν μὲ τὸν κράλην.

Βάνονται, στερεῶνονται οἱ Τοῦρκοι πρὸς ἐκείνους,
 γνωρίζοντας οἵ γιανίτζαροι καὶ βάνοντας τὸν εἰς τὴν μέσην
 405 καὶ πολεμίζοντας δυνατὰ ἔως δύσιν ἥλιουν
 καὶ μὲ τὰ δοξάρια τοὺς τὸν ἄλογα [*οὗτον*] ἐκατεσφάξαν·
 ἐπιτροπὴν ἐπῆραν οἱ Οὐγγροὶ μὲ τὸν κράλην,
 βούλεται εἰς τὴν τένταν τούς, ἀντὶ ημπορῷ νὰ φύγῃ. [177^v]

Καὶ εἰς ἐκ τὸν γιανίτζαρονς ἐκ τῶν Ῥωμαίων τὸ γένος,
 410 τὸ ὄνυμάν τον Χαμουζᾶς, καλὸς, ἀνδρειωμένος,
 μεσαῖος, χαμαδόπλατος, ἥτον τριακοντάρης,
 ὡς δράκος ἐβρυχήστηκεν, εἰς τὸν κράλην κατεβαίνει
 καὶ τοῦ ἀλόγου τον ἔδωσεν εἰς τὸ ἐμπροστινὸν ποδάριν,
 τοῦ ἔδωσεν αὐτὸς λοιπὸν πεζὸς μὲ τὸ μανάριν,
 415 καὶ πάραντα τὸ ἄλογον ἐμύτισεν τὸν κράλην,
 ἐπεσεν χάμω παρενθύς ἐπὶ τῆς γῆς ὁ ϕῆγας.
 ‘Ως φύλλα γάρ καὶ μύρομηγκες ἐπεσαν εἰς τὸν κράλην,
 τὸν κράλην τὸν ἑξάκονταν, τὸν ϕῆγαν τῆς Οὐγγρίας,
 καὶ ἐβγάζει τὸ μαχαίριν τον ὁ Χαμουζᾶς ἐκεῖνος
 420 καὶ κόπτει τὸ κεφάλιν τον, στένει το εἰς τὸ κοντάριν.
 Καὶ δοι κατεχωρίσθησαν εἰς τὴν πόρταν τοῦ Ἀμονράτη, [178^r]

389 μπόρταν K	397 ὄνυρός K	399 στραφῆν εἰδῆν K	401
δλιστοὺς K	406 οὗτον K	407 οὐγκοι K	418

C

οὐδὲ τινὰς ἐγλύτωσεν, δόλους ἐκατεκόφαν.

Μηδὲν μακρύνω τὴν γραφήν, πλατύνω καὶ τὸν λόγον.
τὴν κεφαλὴν ἐστήσασιν ἀπάνου εἰς τὸ κοντάριν,

420 κραυγὴν μεγάλην πολεμοῦν οἱ Τοῦρκοι καὶ φωνάζοντες
τὰ πουλία πετάμενα ἔπειταν καὶ φωνάζοντες

καὶ καταπάνου ὥρμησαν στοὺς Οὔγγρους καὶ εἰς τὸν Βλάχοντας.
πολὺν φουστάτον σύντριψαν οἱ Τοῦρκοι ἀπέ τοὺς Οὔγγρους,

μετὰ τροπῆς καὶ χαλασμοῦ ὑπᾶν εἰς τὴν κατοῦνταν,
425 βρυχοῦνται, κλαίοντας, δειλιοῦν, ἔξαποροῦν καὶ φρίττοντας
ῶσπερ πουλιὰ ἐσκόρπισαν εἰς κάμποντας καὶ εἰς λαγκάδας.
Καὶ τότε ὁ φρονιμώτατος, ὁ μέγας ὁ Ἰάγγος,

πονεῖ μεγάλα, ὀδύρεται ἐκ βάθους τῆς καρδίας,
πάλιν κρυψά τὸν χαίρεται τὸν θάνατον τοῦ κράλη,
430 διότι οὐδὲν τὸν ἥκουσεν πληρώσει τὴν βούλην του·
ἀλλ᾽ ὅμως ὁ θαυμάσιος ὁ βασιλεὺς Ἰάγγος,
ἐκρέμετον ὀπίσω τον πολύτιμον χρυσόν,
κόρυεον μεγαλόφωνον τὸ σύρονταν οἱ ἀφέντες

μὲν ἀλυσίδαν πάγχρυσον, φοῦντες, μαργαριτάριν· [12^r]
435 ἀτός τον ἥχους ἔδωκεν μετὰ κραυγῆς μεγάλης
καὶ τὰ φουστάτα ἐμάζωξεν εἰς τὸ κατονοτόπιν.
Μὰ τὴν τρομάραν τὴν φρικτήν, τὴν ἀπειλὴν ἐκείνην,
κανεὶς νὰ μὴν τὸ θυμηθῆ, ἀλλὰ καὶ μὴν τὸ ἀκούσῃ.
Ἐγὼ ἐστεκάμην εἰς βούνο, εἰς δάσοντας κρυβημένος,
440 καὶ ὡς μάρμαρον ἐγίνομοντας, ἐπελιθώθην λίθος·
ῶσπερ νὰ δῆς τὴν θάλασσαν ωσὰν ἀναγριοῦνται
ὑπὸ ἀέρος ἵσχυρον, καὶ κύματα γεμίζοντας,
οὕτως τὰ κύματα ἥβλεπα στὸν κάμπον γεμισμένα,
τὸν λογισμόν μον ἔπασχα, μὴ νᾶν ὑαλάσσης κύμα,
445 μὴ νᾶν ὑαλάσσης κύματα καὶ ὑπολάθαν μέ το,
καὶ ἐγενόμην ἄνθρωπος δίχως ψυχὴν καὶ αἰστῆσιν.

Εἶδες θαυμάσιον, φρικτόν, ἀπόρροητον, μεγάλον
καὶ τοῦ Θεοῦ παράδοξον ὁ νοῦς νὰ ἐξεθαβῆται.
Ἄπασα γένος καὶ πνοὴ πρέπει νὰ μεγαλύνῃ
450 Θεὸν τὸν Παντοκράτορα, δημιουργὸν τῶν ὅλων.

422 οὐγκρους C
κοίμα C : κύματ' LP

423 οὐγκρους C
450 τὸν δόλον C

426 πουλία C

443 τὰ

K

οὐδένας δὲν ἐγλύτωσεν, ὅλους ἐκατεκόφαν.

Μηδὲν μακρύνω τὴν γραφὴν, μακρύνω καὶ τὸν λόγον·
τὴν κεφαλήν τον ἐστησαν ἀπάνω εἰς τὸ κοντάριν,

425 κρανγῆν μεγάλην πολεμοῦν οἱ Τοῦρκοι καὶ φωνάζοντες.

Καὶ ταῦτα γὰρ ὁρμήσασιν οἱ Τοῦρκοι πρὸς τὸν Οὔγγρον,
μετὰ τροπῆς καὶ χαλασμοῦ ὑπᾶν εἰς τὴν κατούναν,
βρυχοῦνται, κλαίοντες, δειλιοῦν, ἐξαποδοῦν καὶ φρίττοντες,
ὅς πονήλια ἐσκόρπισαν εἰς κάμπτους, εἰς λαγκάδας.

430 Καὶ τότε δὲ φρονμώτατος, δὲ μέγας δὲ Γιάγγος,
δὲ δεύτερος Ἀλέξανδρος, διάδοχος Ῥωμαίων,
πολὺ πονεῖ, ὀδύρεται ἐκ βάθους τῆς καρδίας,
πάλιν κρυφά τον καίρεται τὸν θάνατον τοῦ κράλη,
διότι οὐδὲν τὸ ἥκουσεν πληρώσει τὴν βουλήν τον
435 ἀλλ᾽ ὅμως πάλιν δὲ θαυμαστός, δὲ μέγας στρατιώτης, [178^v]
ἐκρέμετον δύπιστα τὸν πειλητικὸν χρυσίον,
μεγάλη φοῦντα ἥτονε, δέποντες σύροντες οἱ ανθέντες,
ἔξι ἀργυρίον, μαλάγματος ἥτον πεποικαμένος
μὲν ἀλυσίδες πάγχρυσες, φοντί, μαργαριτάρι.
440 τὸν ἥχον γὰρ ἔδωσεν μετὰ κρανγῆς μεγάλης
καὶ τὰ φονσᾶτα ἐμάζωξεν εἰς τὸ κατοννοτόπιν.

Εἶδες θαυμάσιον, φρικτό, ἀπόδορητον, μεγάλον
καὶ τοῦ Θεοῦ παράδοξον δὲ νοῦς νὰ ἐκθαμβίσῃ.

"Απασα γένος καὶ πνοὴ πρέπει νὰ μεγαλύνῃ
445 Θεὸν τὸν Παντοκράτορα, δημιουργὸν τὸν μέγαν.

425 Τοῦρκοι] οὐγγροὶ K	428 βρέχουνται K	430 γιᾶνγγος K
434 πληρόσε K	436 πειλητικοῦ χρυστοῦ K	437 δὲ K
ἥχον K	443 ἐξανθήστ K	440 τοῦ

C

^εΟ οὐρανὸς τὸ ἥκουσεν κ' ἐπέφτασιν τὰ ἄστρη,
οἱ ἥλιος ἐκ τοῦ φόβου τον ὑπᾶ νὰ βασιλεύσῃ,
τὸ φέγγος ἐσκοτίσθηκεν τὴν τύχαν ὡς δὲν φέγγειν
τὸ πάνφωκτον τὸ θέαμαν, τὸν ὀρισμὸν τὸν θεῖον.

455 Λέγοντες τὸ τυχερὸν <τὸ> σύμβαμαν τῆς τύχης. [12^v]

εἴ τι φρονεῖ καθ' ἕαντοῦ ἄλλῃ ἄλλοις ἐξ ἄλλου,
ἐγὼ γάρ λέγω, μαρτυρῶ, ὁμολογῶ τὸ δίδω·
οὐδὲν ἐν γέγονεν ποσῶς παρὰ ψισμοῦ Κυρίου·
μνηστήριον ἀκατανόητον πλήττομαι καὶ θαυμάζω.

460 Πᾶσα πνοὴ ἐξίσταντο τὸ γέγονεν στοὺς Οὐρανούς.

ἐπτὰ φροὰς ἐτζάκισαν τοὺς Τούρκους κατὰ κράτος,
οἵ Οὐρανοί διὰ μίαν φροὰν τάχα ποῦ ἐτζάκιστηκαν,
ἐπούησαν ἐπιτροπίην, πλέον οὐ πολεμίζουν.

Δόξα καὶ κράτος καὶ τιμῆ, ὅμιος ἄξιον, μέγαν

465 Πατέρων τὸν πανάγιον, Υἱὸν καὶ ἄγιον Πρεδία,
τὸ τοιλαμπές, Ἀγία Τριάς, ὅμινῷ τὰ μεγαλεῖα.

451 καὶ C	454 πάνφωκτον C	455 τὸ add L	συμβάμαν C
457 ὁμολογίᾳ C	460 οὐρανούς C	462 οὐρανοί C	465 τῶν
πανάγιων C		ταχὰ C	

K

‘Ο οὐρανὸς τὸ ἥκουσεν, πέφτοντα τ’ ἀστέρια τον,
οἱ ἥλιος ἐκ τὸν φόβον τον τρέχει νὰ βασιλεύσῃ,
τὸ φέγγος ἐσκοτίστηκε τὴν νύκταν, οὐδὲν φέγγει
τὸ πάμφρικτον τὸ θέαμα, τὸν δρισμὸν τὸν θεῖον.

[179^r]

450 Λέγονταν τινὲς τὸ τυχερὸν τὸ σύμβασμα τῆς τύχης
εἴ τι φρονεῖ καθ’ ἑαυτοῦ ἄλλη ἄλλος ἐξ ἄλλου,
ἐγὼ γὰρ λέγω, δμολογῶ, δμολογίαν δίδω·
οὐδὲν ἐν γέγονεν παρ’ οὐδὲν δρισμὸς Κυρίου·
μυστήριον ἀκατανόητον φρίττομαι καὶ θαυμάζω.

455 Πᾶσα πτοὴ ἐξίστατο τὸ γέγονεν εἰς Οὐρανούς·
ἐπτὰ φορές ἐτσάκισαν τοὺς Τούρκους κατὰ κράτος,
οἱ Οὐρανοὶ μόνον μίαν φορὰν ἐτσακίστησαν
καὶ πλέον οὐκ ἐπολέμησαν.

Δόξα καὶ κράτος καὶ τιμὴν καὶ ὅμνος ἀναπέμπω μέγαν

460 Πατέρα τὸν πανάγιον, Υἱὸν καὶ θεῖον Πνεῦμα.

453 εἶν K

457 οὐρανοί K

ΠΙΝΑΚΕΣ.

I. ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

- ²Αγαρηνοί C 129, 136, 177, 189, 190, 209, 271; K 61, 123, 129, 169, 181, 202, 346. ¹Αγαρηναίονς C 58.
- ²Αλέξανδρος ὁ Μακεδών C 18, 35; K 32, 335, 431.
- ¹Αμονράτης βλ. Μονράτμπενης.
- ²Ατμάνος, ¹Ατονμάνος βλ. Οτμάνος.
- Βάρων C Tit., 103, 110; K Tit.
- Βλάχοι C 331, 391, 394, 422; K 394, 397.
- Γιάγγος βλ. Ιάγγος.
- ²Ελλήνες C 17.
- Θεός C 39, 53, 56, 94, 122, 335, 448, 450; K 50, 59, 97, 98, 114, 338, 443, 445. Κύριος C 89, 458; K 92, 453. Παντοκράτωρ C 131, 339, 450; K 125, 168, 342, 445. Χριστός C 37, 46, 48, 95; K 34, 36, 43, 45.
- Θεοφάνης C 52, 79, 142, 171; K 49, 82, 164, βλ. καὶ Ιάγγος.
- ¹Ιάγγος C 21, 31, 38, 55, 88, Tit. 125/6, 126, 144, Tit. 170/1, 172, 234, 259, 333, Tit. 344/5, 358, 360, 367, 372, Tit. 372/3, 373, 427, 431; K 35, 120. Γιάγγος K 19, 29, 52, 58, 91, 118, 135, 137, 163, 230, 235, 256, 334, 348, 362, 368, 373, 375, 376, 430. ¹Ιάγγουλας C 117. Γιάγγουλας K 109, 260. βλ. καὶ Θεοφάνης.
- ²Ισμαηλῖται C 61, 127, 199, 321; K 64, 81, 121, 188, 192, 324. ¹Ισμαηλῖτων C 78, 192; K 183. ισμαηλίτικος C 84; K 87.
- Καρατζᾶς C 211. Καρατζάμπενης C 154, 207, Tit. 212/3, 220, Tit. 221/2, 229, 248; K 145, 200, 204, 214, 215, 225, 247, 290.
- Κύριος βλ. Θεός.
- Κωνσταντίνος ὁ Μέγας C 20, 35; K 18, 32.
- Λούξιπανος C 117, 142, 163, 170, 266, 333. Λονξιπάνος K 108, 135, 155, 162, 334.
- Μαχονμέτης C 123, 217; K 115, 210.
- Μονράτμπενης C 210, 213, 302; K 123, 203. ¹Αμονράτης C 114, 150, 212, 274, 280, Tit. 280/1, 301, 308, 390, 416; K 120, 141, 205, 270, 276, 278, 304, 393, 396, 421. ²Αμονράτμπενης C 63, Tit. 113/4, Tit. 125/6, 126, 129, 156, Tit. 212/3, 221, 238, 278, 286, 291, 314, 340, 354, 366, 378, 382, 385; K 66, 105, 148, 205, 216, 217, 234, 274, 283, 291, 311, 317, 343, 358, 367, 381, 384, 387.
- Μονσονλιμάνοι C 63, 214, 223, 319, 363, 378; K 66, 207, 219, 305, 322, 381.
- Μπερνάδος C 116, 142, 162, 164, 173, 345, 371. Μπερνάρδος K 54, 108, 135, 156, 165, 372.
- ²Ολυμπιάς C 18.
- ²Οτμάνος C 210. ¹Ατμάνος C 302. ¹Ατονμάνος C 213. ²Ατονμάνης K 203, 206.
- Ούγγρια C 31, 376; K 108, 165, 379, 418. Ούγγριας C 116, 135, 173.
- Οδγγοῦ C 110, Tit. 113/4, Tit. 140/1, 202, 206, 230, 233, 251, 264, 272, 290, 319, 327, 331, 332, 361, 404, 422, 423, 460, 462; K 88, 105, 195, 199, 226, 244, 250, 263, 268, 287, 322, 330, 333, 365, 407, 426, 455, 457. Ούγγρῶν C 179, 192, 199; K 172, 192. Ούγγράρων K 183. ούγγρικος C 218, 246; K 211, 245.
- Παλαιολόγος C 146.
- Παντοκράτωρ βλ. Θεός.
- Πόλις C 146, 338; K 139, 341.
- ¹Ρωμαῖοι C 10, 39, 57, 139, 147; K 10,

36, 51, 58, 60, 124, 132, 139, 335, 409, 431. Ῥωμαῖον C 54, 130, 406.

*Ρωμανία C 129; K 77, 83, 123, 131.
*Ρωμανιά C 74, 80, 138.

*Ρόμη C 26, 338; K 24, 341.

Σαμφός C 34. Σαφός K 31.

Τοῦρκοι C 74, 112, 150, 178, 204, 256, 260, 273, 276, 284, 324, 336, 365,

II. ΠΙΝΑΞ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΤΥΠΩΝ.

ἄγονοροι (οἱ) C 235; K 231, 289, 290.
ἀγριωμένος K 374.

ἀξάπιδες (οἱ) C 200, 323; K 193, 326.
αἷμαν C 136, 271, 343, 363.

αἰστήσις C 446.

ἀκυντζίδες (οἱ) C 323. ἀκιτίδες K 326.
ἀκονισμένος K 275.

ἀκονύμα C 344; K 347.

ἀκονύ: ἀκονύσε K 108. ἡκούστην C 261.
ἡκούστηκε(ν) C 72, 75; K 75, 78.

ἡκονύσε πληρώσει C 430; K 434.
ἀλληθινός C 89; K 92.

ἀλλάγη C 182, 232; K 228. ἐλλάγη K 176.
ἀλογίας(;) K 54.

ἀλογο(ν) C 300, 303, 309, 343, 403, 410, 412; K 303, 306, 312, 346, 406, 413, 415.

ἄλνσις: ἄλνσίδαν C 124, 434. ἄλνσίδες C 386; K 389, 439. ἄλνσίδας C 312; K 116, 315.

ἄλνσος C 178; K 171.

ἄμαζη βλ. μαζη.

ἀμελήτης C 159.

ἀμέτρητος C 393; K 396.
ἀμηρᾶς C Tit. 221/2, 298/9, 396; K 399.

ἀναβάζω C 23; K 21, 100.

ἀναγριοῦμαι C 441.
ἀνασθήτω C 269. ἀναστητήσῃ K 265.

ἀναίστητος C 187; K 243.

ἀναίσχυτα C 336; K 339.
ἀνακατώνομαι: ἀνεκατώθησαν C 272;

ἀνακατώθησαν K 268.

ἀναμέλεια C 148.

ἀνανδρος C 30; K 28.

ἀναπανόμαι: ἀναπανοῦν K 334.

ἀναπλέμπω K 459.

ἀνασάνω: ἀνασάνονν 328.

ἀνάτελμα C 182, 318.

ἀνδραγαθία C 362; K 365.

ἀνδραγαθῶ C 241; K 239.

ἀνδρειωμένος C 30, 34, 61, 68, 172, 209,

420, 423, 461; K 76, 141, 157, 171, 180, 197, 199, 244, 253, 257, 267, 269, 272, 281, 327, 339, 366, 403, 425, 426, 456.

Χαμονζᾶς C 407, 414; K 410, 419.

Χριστιανός C 19, 40, 46, 59, 89; K 25, 37, 43, 62, 92.

Χριστός βλ. Θεός.

234, 239, 373, 407; K 28, 31, 64, 71, 202, 230, 235, 237, 349, 373, 410.

ἀνδρειώνω: ἀνδρείωσε K 230.

ἀνεξόρθωτα C 384; K 386.

ἀντίγραμμαν C 127; K 121.

ἀντιγράφω C Tit. 125/6; K 118.

ἀντίς C 216; K 209.

ἀξιοτρισμακάριστος K 53.

ἀπάνω K 242. ἀπάνου C 168, 247, 268,

419; K 160, 246. ἐπάνω K 195, 246.

ἀπανωκλίβανα (τά) K 177. πανωκλίβανα C 184.

ἄπας: ἄπασα γένος C 449; K 444. μὲ
ἄπας γένους C 41.

ἀπεῖενα C 303; K 306, 312. πεξεύγει
C 309. πεξεύγονν C 328.

ἀπειλή C 243, 321, 437; K 292.

(ἀ)πειλητικός(;) K 436.

ἀπέσω C 80, 341, 351, 382, 385; K 83,
388.

ἀπέχω: ἀπέχασων C 113.

ἀπηλογία C Tit. 222/3; K 163, 348.
ἀπηλογοῦμαι C 227; K 119, 155, 223.

ἀπηλογήθηρ C 163, 221, 286. ἀπη-
λογήθηκεν K 375. ἐπηλογήθη K 216,
283. ἐπηλογήθηκε C 373.

ἀπό (μὲ αἰτιατική) C 124, 195, 357;
K 116, 182. ἀπέ C 191, 423.

ἀποθήσκω: ἀπεθάνης K 307.

ἀποκοττία C 206, 397; K 400.

ἀπόκοττον C 69, 86; K 72, 90.
ἀποκρατῶ K 149.

ἀποκρίνομαι: ἀπεκρίθηκεν C 372.

ἀπολιθῶ: ἐπελιθώθηρ C 440.

ἀποχωρίζομαι: ἀπεχωρίσθησαν K 328.
ἐπεχωρίσθησαν C 325.

ἀράχην βλ. φάρην.

ἀργύριον K 438.

ἀρίφητος C 153, 191, 193; K 144, 157,
182, 233.

ἄρματα (τά) C 184; K 113, 177.

ἀδματών· ἀδματώσω C 121. ἡρματώ-
θησαν C 181; ἀδματόθησαν K 174.
ἀρχίζω K 391.
ἀρχοντες (οι) C 188, 334, 357; K 179, 337.
ἄς passim.
ἀσπρόκαστρον C 294.
ἀστέρια (τά) K 446. ἄστρη (τά) C 451.
ἄστοχα C 6, 188; K 6, 179.
ἄποτα C 135.
ἄτος C 307, 341, 347, 435; K 162, 310,
344, 351, 384.
ἀνθέντης C 63, 64, 70, 116, 154, 173,
207, 208, 248, 262, 266, 276, 278,
281, 302, 340, 345, 359, 376, 378,
380, 389, 392; K 66, 67, 73, 78, 108,
139, 145, 165, 200, 201, 217, 234,
247, 261, 270, 276, 278, 291, 305,
343, 348, 349, 363, 379, 381, 382,
392. ανθέντες C 239; K 296, 437.
ανθέντων C 281. ἀφέντης C 75.
ἀφέντός (τοῦ) C 210; K 203.
ἀνθεντία C 216, 356; K 409. ἀφεντία K 360.
ἀντοκουσιάρης K 106.
ἀντός: αντές K 172. αντονος C 204, 243,
267; K 197.
ἀφένω: C 353; K 152, 357.
ἀφοῦ C 74; K 76.
ἀφυρός C 223, 294, 313, 350, 386, 401;
K 62, 219, 296, 316, 354, 355, 360,
389, 401.
ἀφύρωμαν C 87.
ἀφυρωμένος C 356; K 297, 360.
ἀφυρώνω C 51; K 48. ἀφυρώνομαι C 59.
ἄχριστος C 134; K 128.

βάρω C 401; K 404. βάρονται C 400;
K 403.
βάρος C 98, 349; K 102, 353.
βασιλεύω C 452; K 447.
βαστάζω (βαστῶ) C 118, 158, 275; K
110, 150. ἐβάσταν C 279. ἐβαστούσα-
σιν C 247. ἐβαστάξασιν K 246.
βατοκαλοκονθοῦμαι C 190; K 181.
βγάζω βλ. ἐβγάζω.
βλέπω: ἥβλεπα C 443. εἰδα K 242.
εἴδασιν C 393; K 396. ιδῆς K 213.
ιδῆ K 104. δῆς C 441. δῆ C 100.
δοῦσιν C 135.
βονό C 439.
βραδύν C 315.
βρέχει C 270; K 266.
βρονχισμένα K 294.
βρονχισμός C 280. βρονχισμός K 276.

βρονχοῦμαι C 425; K 428. ἐβρονχήσθηκεν
C 409. ἐβρονχήστηκεν K 412.
γαμπρός C 211, Tit. 221/2; K 204.
γεμίζω C 442. γεμισμένος C 443.
γενιτζαροι (οι) C 275, 293, 299, 366,
401, 406. γενιτζαρη (τοῦ) C Tit. 293/4,
308. γενιτζαρῶν C 343. γιανίτζαροι
K 271, 293, 296, 302, 367, 404,
409. γιανίτζαρη (τοῦ) K 311.
γίνομαι: ἐγίνομον C 440. ἐγίνετον C
243, 256, 324, 331; K 188, 324.
γέγοναν C 103.
γλυκός: γλυκέονς K 217.
γλυτώνω C 277, 417; K 273, 422.
γράφω: ἥγράγω C 12, 13, 14.
γνωίζω C 250, 394, 401; K 249, 397,
404. ἐγνωίσασιν C 327; K 330.
γύρωθεν C 387; K 390.

δάσος: δάσονς (τούς) C 273, 439.
δειλιῶ: ἐδειλιάσασιν K 180.
δέομαι: ἐδέετον K 341.
δίδω C 25, 45, 92, 120, 175, 222, 457;
K 23, 42, 95, 112, 113, 163, 167,
222, 452. ἐδώσαν K 226, 348, 413,
414, 440. ἐδώκεν C 230, 410, 411,
435. ἐδῶσαν K 245. ἐδῶκαν C 246.
δημοῦμαι K 451.
δίχως C 370, 446; K 371.
δοξάζω: ἐδοξάστησαν K 27.
δοξάρια (τά) K 406.
δονλῶ C 171, 178; K 158, 171.
δονλωτικά C 129. δονλωτικῶς K 225.
δράκος C 7; K 7, 412.
δράττω: ἐδράξασιν C 392; K 395.
δριμέα K 375.
δόνο: δοῦν C 113, 191.
δυσβούλία K 363.
δύσεμαν C 402.
δύσις: δύσης (τῆς) C 27, 64, 70, 262;
K 25, 67, 73, 228, 261.
δυσκυβονοία (;) C 360.
δυσπιστία C 137, 174; K 130, 166.
δύσπιστος C 367; K 368.

ἐβγάζω C 389, 414; K 392, 419. ἐβγαλαν
C 390; K 393.
ἐγώ: ἐμέν K 242. ἐμέναν C 290; K 287.
ἐδά C 296; K 299.
ἐδεκεῖνος C 186.
(ἐ)δέσον βλ. ἐσύ.

- έδικός C 235, 275, 292; K 106, 231, 236, 271, 295.
 εἰμί: ἔναι C 76, 166, 238, 289, 355, 373; K 166, 376. ἔντι K 79, 158, 234, 286, 359. ἦτορ C 170, 211, 408; K 204, 264, 411, 438. ἦτορε K 437.
 εἰς: ἔναν C 15; K 15.
 ἐκ (μὲν αἰτιατικήν) C 58, 137, 138, 189, 299, 303, 309, 390, 406; K 61, 130, 131, 186, 188, 302, 306, 312, 393, 409, 447.
 ἐκθαμβώ: ἐκεθαμβήσῃ K 443 (ἐξανθήσῃ cod.) ἐξεθαμβῆται C 448.
 ἐκλαμπουσμένος C 279.
 ἐλάτε C 152; K 143.
 ἐλιγοστός βλ. ὀλιγοστός.
 ἐλλάγι βλ. ἀλλάγι.
 ἐλπίζω: ἐλπίζασιν C 330.
 ἐλπίς: ἐλπίδα (ἡ) K 305. ἐλπίδαν (τίνη) C 123, 217.
 ἐμπήρω C 310; K 313.
 ἐμπόρος C 78, 394. δύμπρος K 81, 396.
 ἐμπροσθεῖν K 212.
 ἐμπροστινός K 413. μπροστινός C 410.
 ἐναντία C 336; K 339.
 ἐντροπή C 133, 285; K 127, 282.
 ἐξάκοντος C 382, 418.
 ἐξαπλώνω C 258; K 255. ἐξηπλωμένους C 260. ξαπλωμένους K 256.
 ἐξαπορῶ C 5, 83, 255, 425; K 5, 86, 252, 428.
 ἐξήντα C 155, 231; K 146, 227.
 ἐξίσταμαι C 165, 460; K 455. ἐξέστην C 263; K 262.
 ἐξοπίσω C 251, 316; K 319.
 ἐξωγόνωμα K 259.
 ἐξωτροπή K 259.
 ἐπ- βλ. ἀπ-, ὑπ-.
 ἐπανο(ς) (τό) C 2, 23, 169, 369, 375; K 2, 21, 161, 378.
 ἐπανυνέρος K 58.
 ἐπανῶ C 6, 32; K 6. ἐπανοῦσιν K 30.
 ἐπαίρω C 264; K 263. ἐπῆρεν C 385.
 ἐπῆραν C 250, 391, 400; K 249, 394, 407. ἀπῆρεν C 383. ἡπῆρεν C 364. ἡπῆρα C 107. ἡπῆραν C 189.
 ἐπήρασιν C 404. ἐπάρῃ K 26. πάρῃ C 28. πάρῃς C 349; K 353.
 ἐπάνω βλ. ἀπάνω.
 ἐπαρσίς K 332. ἐπαρσης (τῆς) C 111, 329.
 ἐπίβουλη C 359; K 363.
 ἐπίβουλος C 358, 360; K 362, 364.
 ἐπιθυμῦ: ἐπεθυμούσαμεν K 340.
- ἐπικρατῶ: ἐπικρατοῦσαν C 157.
 ἐπιτέροπομαι: ἐπετεροπόμεσθεν C 337.
 ἐπιφύλονται C 78.
 ἐπιχειρῶ K 336.
 ἐσύ: ἐσέντε C 228; K 224. ἐσέναν C 375.
 μὲ δέσουν K 221.
 ἐτερος: ἐτερην C 93; K 96.
 ἐτοῦτο C 249.
 εὐαγγελιστής: εὐαγγελιστάδας C 13; K 13.
 ευγενικός C 173, 345; K 165, 349.
 εὐρύσκω C 73, 77; K 76, 80. ηὗραν C 386; K 389. ηὐρίσκετον C 186.
 εὐρέθηκεν C 53, 79; K 50, 82.
 εὐτολμα C 65, 71, 268; K 68, 74.
 εὐτολμία C 185, 396; K 399.
 εὐτολμότης C 111; K 119.
 εὐτρεπήζω K 113.
 εὐφήμη C 364. ἐφήμη C 92.
- ζητῶ C 62, 63, 70, 143, 198; K 65, 66, 73, 136, 191. ζητοῦ K 191.
 ζώνω C 59, 145; K 62, 138.
- ἥμπιορῶ C 405; K 408.
 ἥχος C 435; K 440.
- θαρρῶ C 123, 160, 176, 217, 330; K 115, 151, 168, 210, 265.
 θάνατομαι C 82; K 85.
 θέαμαν C 204, 249, 261, 454; K 248.
 θέλω: θέλω πάθειν C 285; K 282.
 θέτω C 45; K 42. θέτηκαν K 229.
 θεωρία K 178. θωρά C 185.
 θεωρῶ C 144, 145, 301. θωρᾶ C 153, 154, 269, 298.
 θνήσις C 203, 243, 251; K 196, 250.
 θρασέα C 301; K 304.
 θράσος: θράσον C 397. θράσον C 181, 233.
 θρῆνος (τό) C 280.
 θυμοῦμαι C 438.
 θυμωμένα C 301, 372; K 304.
- καβαλλάρης C 32.
 καβαλλικεύω C 286; K 284, 288.
 καθαρός: καθαρῆς C 65; K 68. καθαρήρ C 86.
 καθείς: καθέν C 183; K 176.
 καθίζω: ἐκάτζαν C 141, 332; K 134. ἐκαθίσασιν K 333.
 κακόπιστος C Tit. 358/9.
 κακότροπος C 359, 367; K 368.
 καμαρόνω: καμαρώσῃς K 213.
 καμήλα (τά) C 311, 387; K 314, 390.

- κάμνω C 185, 226, 251, 309; K 178, 250, 312.
- κάμπος C 426, 443; K 257, 429.
- καμπόσος C 98; K 102.
- κανείς C 73, 438; K 76.
- καρδιοδιχοτομῶ K 138. καρδιοδιχοτομῆμαι C 145.
- καρδιοσύστασις: καρδιοσύστασεις C 67.
- κάστορ (τό) K 296.
- καταθέτω: ἐκατέθεκεν C 260; K 257.
- κατακόπτω: ἐκατεκόψαν C 417; K 421.
- καταλεπτόν C 244.
- καταλυμός K 253, 323. κατελυμός C 256, 320.
- καταλυτής K 124. κατελυτής C 130.
- καταλύω: καταλοῦν K 392. κατελεῖ C 398. κατελοῦν C 389.
- καταπάνω C 422.
- κατασφάζω: ἐκατεσφάξαν K 406.
- κατατρέχω K 250.
- καταχωρίζομαι C 415; K 421.
- κατεβάζω K 206.
- κατεβαίνω C 268, 385, 409; K 226, 232, 263, 287, 412. κατηβαίνω C 233, 236, 290. κατέβω C 382; K 357, 384. κατεβὼ C 341, 353.
- κατέβονν C 270. ἐκατέβην C 230, 264, 267. ἐκατέβηκεν K 83, 388. ἐκατήβηκεν C 80.
- κάτεργα (τά) C 151, 157; K 142, 149.
- κατηγορία C 169.
- κατηγορήμη K 282.
- κατηγορημένη K 127. κατηγορημένα C 133.
- κατηγορημός C 285.
- κατορθωμάκων C 368.
- κατόρθωμαν K 369.
- κατορθώνω C 374; K 377.
- κατούνα C 327, 394, 405, 424; K 260, 330, 397, 427.
- κατουνοτόπι(ν) C 390, 436; K 393, 441.
- κείτομαι C 112.
- κερδάνω: ἐκερδέσαμεν C 365; K 366.
- κεφάλ(ν) C 342, 415; K 215, 420.
- κῆρος: κήρονταν (τόν) C 14; K 14.
- κῆλινα C 266; K 192, 225. κλένει C 199, 229.
- κοντάρι(ν) C 246, 415, 419; K 229, 246, 420, 424.
- κόπτω: ἐκόψασιν K 194.
- κόρων C 433.
- κράζω C 267; K 289, 293.
- κράλης C 116, 142, 143, 162, 164, Tit. 170/1, 173, 333, Tit. 344/5, 345, 357, Tit. 358/9, 371, Tit. 372/3, 395, 396, 399, 404, 409, 412, 429; K 54, 55, 91, 108, 135, 136, 156, 165, 334, 336, 349, 372, 398, 399, 402, 407, 412, 415, 417, 418, 433.
- κρατῶ C 151, 158, 284; K 142, 150, 281.
- κρανηγή C 420, 435; K 425, 440.
- κρέμομαι: ἐκρέμετον C 432; K 436.
- κρούων K 187, 244. κρούσιν C 361; K 185.
- κρύβω: κρύβονται C 273; K 269. κρυψημένος C 439.
- κρυφά C 429; K 433.
- κύμα C 442, 443, 444, 445.
- λαγκάς: λαγκάδας C 426; K 429.
- λαμπρός C 344; K 347.
- λαμπρούσμένος C 97. λελαμπρυσμένος C 67; K 70.
- λάμπω: ἐλαμψαν C 184; K 177.
- λέγω: ἔλεγα C 282. πᾶ C 244. πέτε C 334. λεπτογραφῶ C 4; K 4.
- λόγια (τά) C 162, 170, Tit. 170/1, Tit. 298/9, 344/5, 372/3; K 162.
- λογισμομαχῶ C 83; K 86.
- λογισμός C 5, 255, 263, 444; K 5, 252, 262.
- μαγαρισμένος C 134; K 128.
- μαζί C 304. ἀμάζι K 307. μαζίτζα C 225.
- μαζώνω: ἐμάζωξεν C 436; K 441.
- μακροίνων C 254, 317. μακρόνων C 418; K 320, 422.
- μάλαγμα K 438.
- μανάρι(ν) C 411; K 414.
- μαργαριτάρι(ν) C 434; K 439.
- μάρωμαφων C 430.
- μάρτυς: μάρτυραν (τόν) C 12.
- μαχαίρων C 414; K 419.
- μέ (μὲ αἴτιατινήν) C 71, 94, 118, 124, 132, 133, 156, 178, 237, 275, 280, 309, 312, 329, 342, 352, 370, 386, 387, 395, 397, 399, 403, 404, 411, 434; K 65, 74, 97, 110, 116, 126, 127, 147, 148, 171, 233, 244, 271, 276, 290, 294, 310, 315, 345, 356, 367, 382, 389, 400, 401, 402, 406, 407, 414, 439.
- μέ (μὲ γενικήν) C 41, 65, 329, 391; K 68, 221.
- μέγας: πλῆθος μέγαν C 112. θέαμαν μέγαν C 261. ὕμνος μέγαν C 464; K 459.

μέγα Κωνσταντίνου C 35. μεγάλον
(τό) C 447; K 442.

μεμονωμένος C 277; K 273.

μεριά C 195; K 281. μεριές C 284.

μέρος: μέροις (τοῖς) C 112.

μεσαῖος C 408; K 411.

μεσάνυκτο(ν) C 318; K 318, 319. με-
σάνυκτο C 316. μεσονύκτιον C 180;
K 173.

μέσον C 38, 113; K 35.

μετά (μὲ αἰτιατικήν = μέ) C 60, 120, 169,
304, 384; K 63, 112, 161, 307, 398.

μεταγροῦζω K 260.

μετατέροποι: ἐμετατέροπετον C 187.

μηδέν C 349, 350, 418; K 353, 354, 423.

μήνυμα C 149; K 105, 140. μήνυμαν
C 114.

μηρῶ: ἐμήνει C 149. ἐμήνα K 140.

μισί C 154. μισέο K 156.

μοναχός K 344.

μονυχωσμός C 197; K 190.

μονκτερά (τά) K 287. μονχθερά C 290.

μονλάρια (τά) C 311, 387; K 314, 390.

μουσικόν C 41, 192; K 38.

μπάνος βλ. Λούξμπανος.

μπεγλέορμπεης C 262, 268, 277, Tit.
280/1; K 147, 261, 273, 277, 288.

μπέης βλ. Καφατζᾶς, Μονράτμπεης.

μπροστινός βλ. ἐμπροστινός.

μύρμηξ: μύρμηγκες K 417. μέρμηγκας
C 165.

μύστης C 357; K 361.

μυτίζω C 412; K 415.

νά passim.

νύκτα C 315; K 318. νύκταν C 453;
K 448.

νώμος C 279; K 275.

ξαπλωμένος βλ. ἔξαπλώνω.

ξεβαίνω C 202. ἔξεβην K 195.

όγδοιήτα K 147.

όλιγοστός C 395; K 103, 401. ἐλιγοστός
C 81.

όλος: οὖλοι C 240, 241, 323.

όμπρός βλ. ἐμπρός.

όνομαν C 364, 407; K 410.

όπισθεν C 250, 273, 305; K 249, 269, 308.

όπίσω C 432; K 397, 436. ὀπίσον C 394.

όποιο C 14, 147; K 14, 232, 242, 277,
290, 364. ποῦ C 236, 257, 321, 360,
462; K 197.

όργανα (τά) C 191; K 182, 183.

օρέγομαι C 100; K 104.

ὅρεξις C 383; K 385.

ὅρισμός C 115, 128, 454; 458, K 107,
122, 449, 453.

ὅρμω: ὅρμήσασιν K 426.

οὐδέρη C 76, 430; K 79, 350, 433,
448.

οὐδέτερας K 422.

ὅχι C 166; K 158.

πάγχρονσος C 434; K 439.

πάγω βλ. ὑπάγω.

παιγνίδια (τά) C 193.

παιζω C 191; K 182.

παίρνων βλ. ἐπαίρων.

παλληκάρια (τά) C 292; K 293, 295.

παλούκια (τά) C 310; K 313.

παμμέγιστος K 278.

πάμφιλος C 222; K 218.

πάμφρικτος C 196, 454; K 189, 449.

πανάγιος C 465; K 460.

πανάγιος C 9; K 9.

πανθαύμαστος C 21, 55, 173, 281; K 19,
52, 206.

παντοκράτωρ (τόν) C 131; K 125, 168.

πανωκλίβανα βλ. ἐπανωκλίβανα.

παραγωγάι (αἱ) K 111, 285, 352, 356.

παραδίδω C 50, 215; K 47, 208.

παρακαλῶ: ἐπαρεκάλονν K 340. παρα-
καλοῦμαν C 337.

παραπατάρων: ἐπαραπάρω θη K 262. ἐπαρα-
πάρωθη C 263.

παρασαλεύων C 350; K 354.

παραταγαί (αἱ) C 119, 288, 348, 352;
K 176. παραταγές (οἱ) C 183.

πάραντα C 412; K 415.

παρευθύς C 163, 413; K 155, 243, 416.

παρηγόρω K 240.

πᾶς: πᾶσα γένος C 27, 30; K 25, 28.

πάσχω C 285, 444; K 282.

πατήρ: πατέρων C 465.

πάχην C 201. πάχνων K 194.

πεζεύγων βλ. ἀπεζεύω.

πεζικόν C 323; K 326.

πειρασμένος C 299; K 302 (παριμένος
cod.).

πεποιλκαμένος (;) K 438.

πέραμαν C 158; K 150.

περιμάζων: περιεμάζωξεν K 289.

περισσός C 311.

περνῶ C 74, 242; K 77, 241. περνῶν
C 316. περνῶντας K 319.

πέτομαι К 185. πετόμενα К 184. πετά-
μενα С 194, 421.
πέφτω С 110, 295, 375, 391, 421; К
298, 378, 394, 446. ἐπέφταν C 194.
ἐπεφταν C 421. ἐπέφτασιν C 451.
ἐπεσεν C 413; К 272, 416. ἐπεσον
С 110. ἐπεσαν C 322; К 325, 417,
435. πέση C 257, 369; К 254, 370.
πιάνω C 300; К 303.
πιλαλητής С 161.
πίνω: πιοῦσιν С 343. πίουσιν K 346.
πίστις: πίστης (τῆς) С 11, 53; К 11, 50.
πλατύνω C 418.
πληροφορῶ: ἐπληροφόρενа C 282. ἐπλη-
ροφόρουνа K 279.
πληρώνω: πληρώσει C 430; К 434.
ἐπληρωθήκεν C 252,
πλήττομαι С 459.
πλούτος (τό) С 43, 214; К 207.
πνοή С 449, 460; К 444, 455.
ποδάριν С 410, 411; К 413.
ποιῶ: ποίσῃ С 368. πρίσονν C 332; К
333. ἐποίκεν C 314; К 317. ἐποίκαν
С 180.
πολεμίζω С 395, 398, 402, 463; К 380,
398, 400, 401, 405, 458.
πολεμῶ С 65, 71, 73, 75, 77, 122, 203,
374, 377, 379, 381, 420; К 68, 74,
76, 78, 80, 88, 114, 191, 196, 357,
377, 383, 425.
πόλις: πόλης (τῆς) С 146, 338; К 139,
341.
πολναγαπημένος С 222; К 218.
πολνόρμητον K 199.
πολύς: πολὺν φυσσάτον С 423. πολὺν
κακόν K 188.
πονῶ С 428; К 432.
πόρτα С 309, 386, 388, 398, 416; К 312,
389, 391, 400, 421.
ποσῶς С 355, 458; К 359.
ποτάμια (τά) С 136, 176, 270, 271; К
129, 169, 266, 267.
ποῦ βλ. ὅποῦ.
πουλία (τά) С 194, 421, 426; К 184,
429.
προαιροῦμαι С 225; К 221.
προθυμία С 373; К 376.
προκοπή С 370; К 371.
προσκυνῶ С 31. προσκυνοῦσιν С 29.
ἐπροσκύνα K 225. ἐπροσκύναν C 229.
πυκνά βλ. συγχρά.

φάρη C 78; К 81.

ἥστα (;) К 229.
ἥτενα (τά) С 300; К 303.
φῆγας С 116, 376, 413; К 55, 108, 348,
361, 379, 416, 418. φῆγαν (τόν)
К 348.
ἥκτω С 184; К 177.
σαγιττοδόξαρα (τά) С 403.
σανδοφόρος С 159.
σαράντα С 81; К 84, 88.
σεβάνω К 391. σεμπαίνον C 388. ἐσέβη
K 317. ἐσέβην K 327. ἐσέμπτην C
276, 314, 324. σεβῆς K 349. σέμπτω
C 216.
σεισμογή (;) С 197; К 190.
σηκώνομαι: σηκώσων С 287; К 284.
σημάնω К 174.
σιδηρός С 293.
σιμώνω С 180.
σκίζω С 388.
σκιρτισμός С 329; К 332.
σκορπίζω С 426; К 429.
σκοτεινάζω С 315; К 317.
σκοτίζω: ἐσκοτίσθηκεν С 453. ἐσκοτί-
στηκε K 448.
σκοτώνω С 201; К 194.
σμήγω: ἐσμήξαν С 242; К 241.
σοντάνος С 213, 238, 302; К 206, 305.
σπαθιά: σπαθίес С 361.
σπαθί(ν) С 168, 279; К 160, 275.
σπλαχνικά К 294.
σπονδαῖα С 384; К 386.
στάζει С 363.
σταματῶ С 300; К 303.
στέκω С 274; К 270. στέκομαι С 151,
195; К 142, 186. ἐστεκάμην С 439.
στέκων С 350; К 354, 355. σταθοῦμε(ν)
С 283; К 280. στάθησε С 287. στάσον
К 284.
στέλνω С 114.
στεμμένος С 94.
στένω С 101; К 314. 420. στήνω С
311, 415. ἐστήσαν K 424. ἐστήσασιν
С 419. στένονται С 195.
στέργω С 51; К 48.
στερέα С 312; К 315.
στερεώνομαι С 400; К 403.
στιχοπλέκω С 3; К 3.
στρατιώτης: στρατιώτες С 334; К 237.
στρέψω С 245. στραφῆν С 249, 396;
К 248, 399.
συγγενής К 361.
συγγράφω: συγγράψω С 188; К 179.

- συγράψω C 2; K 2, 12, 14. συνεγράψω-
μεν C 102.
- συγκαταβάνω C 48, 224; K 45. συγκατε-
βάνω K 220.
- σύμβαμα C 455.
- σύμβασμα K 450.
- συνθάπτω: συνθατιῶ C 225; K 221.
- σύνορα (τά) C 110, 135.
- συντομεύω C 152.
- σύντομος C 133; K 127, 143.
- συντρίβω: ἐσύντριψαν C 319; K 322.
σύντριψαν C 423.
- συντριμός C 320; K 323.
- συντυχαίνω C 289; K 286. ἐσύντυχεν C
Tit. 280/1; K 162, 277.
- σύρω C 433; K 437.
- σύστασις K 70.
- συχνὰ πυρά C 149; K 140.
- συχνοπλῆδω C 198; K 191.
- σφάζω C 403.
- σφικτός C 145; K 138.
- σφόνδυλος K 116.
- τακτικά C 61; K 64.
- τάξις(ει) C 60; K 63, 113.
- ταῦτα C 162, 207, 272; K 154, 200,
268, 426.
- τάχα C 328, 368, 462; K 331, 369, 373.
ταχάτε C 372.
- τέντα C 310, 341, 351, 354, 382, 385;
K 313, 344, 355, 358, 384, 387,
388, 408.
- τί (= δτι) C 39; K 36.
- τινάς C 417.
- τιμημένος C 345.
- τό, τήν, τά, τούς (= ὅ, ἥν, ᾳ, οὗς) C 103,
109, 120, 204, 206, Tit. 212/3, 289,
314, 346, Tit. 358/9, 433, 460; K
112, 163, 199, 324, 336, 348, 350,
374, 437, 455.
- τό (δεικτικόν) C 150, 224, 225; K 100,
141, 220, 221, 308.
- τόλμα K 72, 89, 90, 198.
- τολμηρά C 306; K 309.
- τοῦ C 305.
- τονυμάνυ(ν) C 230; K 226.
- τοῦτος C 303, 381; K 299, 306.
- τρανός C 175; K 167.
- τράχηλος C 124.
- τρέμω C 205; K 198.
- τρέχω C 212, 271, 278; K 205, 267,
274, 447.
- τριακοντάρης C 408; K 411.
- τριακόσιοι: τριακόσιες C 84; K 87.
- τριγύρον C 386; K 389. τριγύρον γύρον
C 312; K 315.
- τριγύρωθεν C 310; K 313.
- τριγυροχάλαζο(ν) C 257; K 254.
- τριμερών C 118; K 110.
- τριμίλιον C 113.
- τρισμάκαρ K 55.
- τρομάρα C 437.
- τροπή C 423; K 427.
- τροπῶ C 336; K 339.
- τρουμπέττα: τρουμπέττες C 192; K 183.
- τραχίζω: ἐτζάκισαν C 461. ἐτσάκισαν
K 456. ἐτζάκιστηκαν C 462. ἐτσάκι-
στησαν K 457.
- τυχερός C 455; K 450.
- ὑμνος (τό) C 464; K 459.
- ὑμνῶ C 466. ὑμνοῦσιν C 42; K 39.
- ὑπάγω: πάγω C 353. πᾶς C 347; K 351.
ὑπᾶ C 452. ὑπάμε(ν) C 283; K 280.
ὑπάν C 424; K 427.
- ὑπερβαίνω: ὑπερέβη C 15; K 15.
- ὑπιτροπή C 189, 404. ἐπιτροπή C 463;
K 180, 407.
- ὑπολαθδάνω: ὑπολάθαν C 445.
- ὑψηλώνω C 139; K 132.
- φαίνομαι K 75, 81, 232, 258. ἐφάνην C
72. φαίνει C 236.
- φαρία (τά) C 198; K 191.
- φαρμάκι K 107.
- φέγγος C 453; K 448.
- φήμη: ἐφήμη C 92.
- φθάνω: ἐφθασε K 173. ἐφτασεν C 180.
- φθείρω C 147, 218, 389; K 211, 392.
ἐφθείρασιν C 201; K 194. ἐφθάρησαν
K 141. ἐφθάρησαν C 150. ἐφθαρτή-
καν C 365.
- φθονερός C 388; K 362.
- φλάμουλον C 266. φλάμονον C 155, 199,
202. φλάμποντον K 146, 192.
- φοβήσα C 196; K 189.
- φορά C 319, 461, 462; K 457. φορές
K 322, 456.
- φορέω C 95.
- φοῦντα K 437. φοῦντες C 434. φουντί¹
C 439.
- φουσσάτο(ν) C 71, 81, 84, 113, 117, 119,
137, 144, 152, 153, 161, 174, 182,
231, 232, 237, 242, 264, 265, 267,
288, 322, 325, 348, 352, 423, 436;
K 15, 74, 84, 87, 109, 111, 130,

- 137, 143, 144, 152, 153, 157, 166,
175, 227, 233, 236, 241, 263, 264,
285, 325, 328, 352, 356, 386, 441.
 φρικτός: φρικτό Κ 3, 442.
 φρίττω C 205, 425; K 198, 428. φρίττο-
 μαί K 454.
 φρόνημαν C 85.
 φρυσικός C 376; K 379.
 φύσις: φύσης (τῆς) C 148.
 φωνάζω C 420, 421; K 425.
- χαῖνας C 391. χαῖνας K 394.
 χαιροματ C 429; K 170, 213, 433.
 χαλασμός C 424; K 427.
 χαλαστής C 130; K 124.
 χαλνῶ: χαλνοῦν C 388. χαλοῦν K 391.
 ἔχάλασεν C 147. χαλάσω C 218;
 K 210.
- χαμαδόπλατος C 408; K 411.
 χαμαι C 413; χάμω K 416.
 χάνω: ἔχασες C 348; K 352. χάσῃ K
 243. χαθῶ C 355; K 359. χανόμεθεν
 C 298. χανόμεσθεν K 301.
 χαρίζω C 335; K 338.
 χείρ: χεῖραι C 5; K 5, 252. χέρια C 132,
307, 342; K 345.
 χιλιάδες C 81, 84, 155, 231, 265; K 84,
87, 88, 147, 148, 227, 264.
 χρισμένος C 39; K 36, 97.
 χρυσίον C 432; K 436.
 χρυσός C 306; K 309.
 χύνω: χύσω C 218; K 211.
 χωράφι(ν) C 257; K 254.
 χωρίς C 167, 169; K 159, 161.
 ώσάν C 441; K 241.

φέτομαν ποιῆσαις μεν· τοπάτης γένεματονίζει.
μερομελῶν οὐδέποτε εἰπεῖται φοιτάται·
μαέλανθερός τερατεμήσει πετεῖχθεν πάσχεται·
φτονωρανεύποικαπάχησε· μαέμαλησυνήγο
τερποιτοιστήλοισε· σαλαμιτανάδην πολιτει·

Σελβουρθεύπολεοισεύγκροι·

Οντοταρπάπειμέναρ· φέρεβουλίεικαπάδη· μαέρη
δοςκρατης· φόλοικιμπάρησε· φόλαρασθεόφαμης·
Σληνόκρατηνπρὸσειν· θητηπλασιμβουληνποιο·
ιαύπικοιμβάσσετη· φέρετηπονφοιτάτου· πογοι
οφικτοιειζώμοιστη· καρδίαχτομοῦει· πηπόλη
ταρόβαστηδη· αιτοσόπαλαιοφέρης· οπονάδειρη
φέρεται· τογεροστρετεας· αποαρατησαπον·
φετίσαθριαθουφιοκε· ουχηπικριετειμαται·
αιτοσηλασεμένη· ποποσοιποιρκοιεφθαρθιοδη·
καὶ αποιράτησληπη· πλεύπεργατασανκοπαι·
Τολαμούμηρατσην· φέλαπεσωποιεντηται· πηγηρού
φοιτάτους· οραθοριπηνθοσλασου· αρηθηητ
φοιτάται· θορετηνκαραμηλάετει· αμαπολης
ευθεμηγη· φλαμοιράληισλοιμ· θηηηχηλιαδας· πλεύ

Τηχιελπία (εἰς Τούτα, μετέχοντω
 μετάλλων τῶν ἀγρειανόνσου νεφελῶν
 λέγει Καὶ Τευχελπία περὶ τῶν Τούτων
 Τούτων διαφέρει ποτάμιοι αὐτοῖς ήτοι μόνοι
 οὐκ ηδύπι πρόδιε πενία εἰς Ταχελπίαν
 σάται· ναὶ εἰ λίθοις περιβαλλόμενοι
 Τούτων εἰς θρόνους πατέρων πομέους
 Τούτων καθήσεο· ναὶ αὖτε καὶ οὐδὲ λίθος
 Τούτων που λόγοισι εἴσαι λιμναῖς
 γάλακτοις· οὐτοι γαρ απέμιναν
 τεῖδες οὐλώνειαντεῖσαι μηδημάρ
 δος οὐδείς λόντησαν αὐτος· Καὶ οὐθαν
 μαῖος οὐδέρος· λέγοντες δὲ προς
 αὐτούς, Σινταχελπίαν δεινούς λέγεται· Εἰ
 ἄρρενες πατράτηγε· Καὶ πρότετουφά
 σσασαν· πάρησφιντι με λόγουσιν· οὐδὲ
 δύο διχοτόμων με· Τίς πόλεστρα